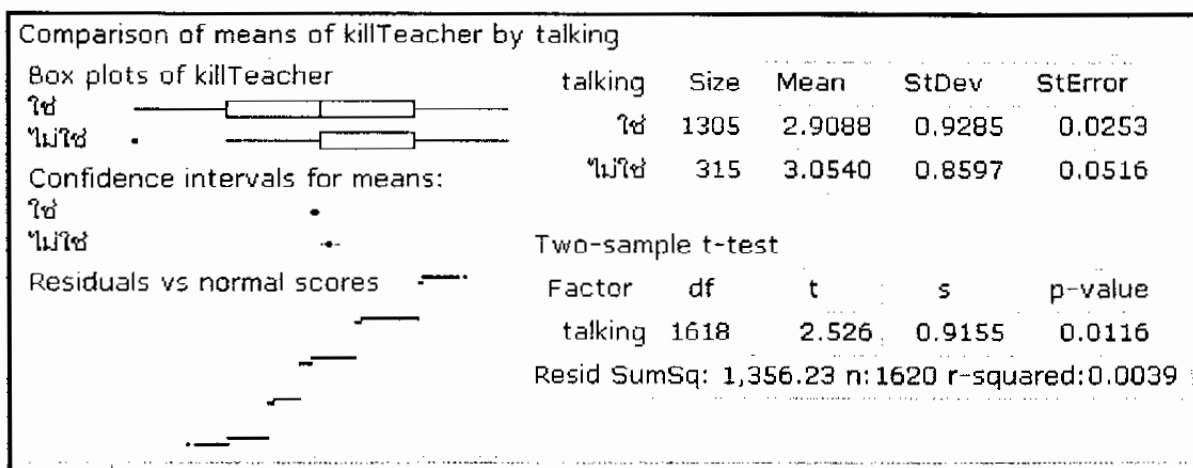


จากภาพที่ 191 แสดงว่าประชาชนที่มีการรับรู้และไม่มีการรับรู้ข่าวทางหนังสือพิมพ์มีทัศนคติต่อครูถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ทำลายล้างวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมโดยการสอนภาษาไทย และบิดเบือนวัฒนธรรมที่ถูกต้องที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05.

ภาพที่ 192 การเปรียบเทียบครูถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ทำลายล้างวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมโดยการสอนภาษาไทย และบิดเบือนวัฒนธรรมที่ถูกต้องกับการรับรู้ข่าวโดยการพบปะพูดคุย



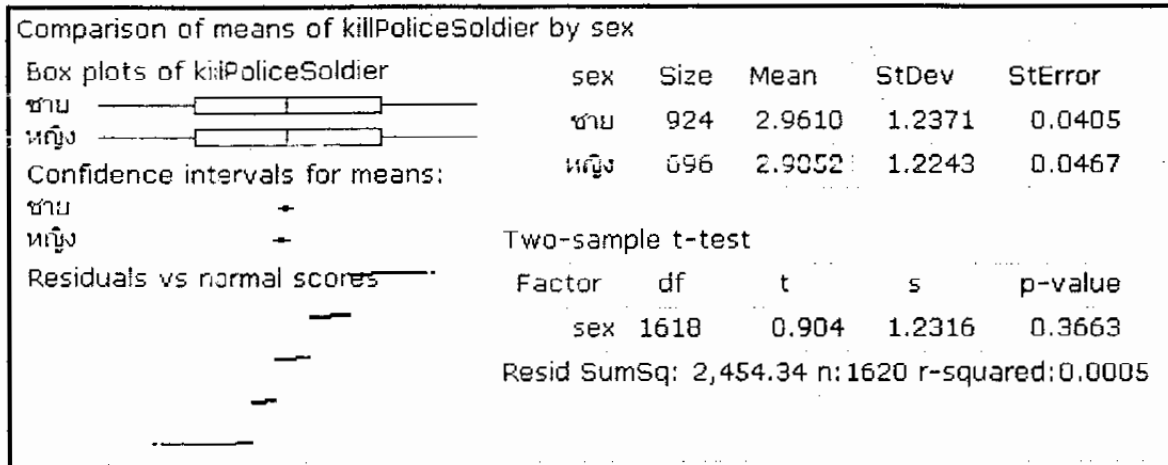
*P<0.05

จากภาพที่ 192 แสดงว่าประชาชนที่มีการรับรู้และไม่มีการรับรู้ข่าวโดยการพบปะพูดคุยมีทัศนคติต่อครูถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ทำลายล้างวัฒนธรรมของชาวไทยมุสลิมโดยการสอนภาษาไทย และบิดเบือนวัฒนธรรมที่ถูกต้องที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.11 ทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิม

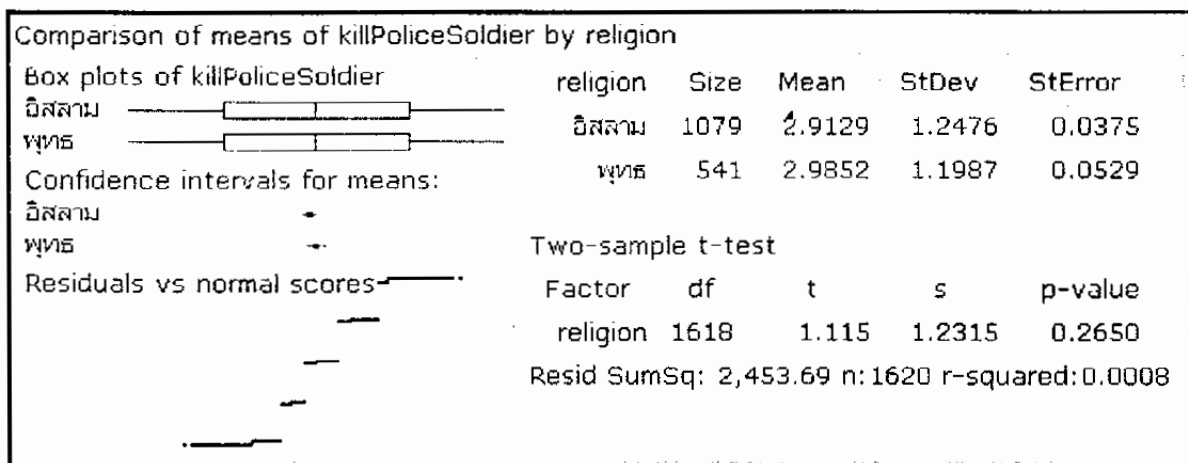
การเปรียบเทียบทัศนคติต่อทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิม ของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวแปรเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งทางสังคม การรับรู้ข่าวทางโทรทัศน์ การรับรู้ข่าวทางวิทยุ การรับรู้ข่าวทางหนังสือพิมพ์ และการรับรู้ข่าวโดยการพบปะพูดคุย ปรากฏผลดังภาพที่ 193-202

ภาพที่ 193 การเปรียบเทียบทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิม
กับเพศ



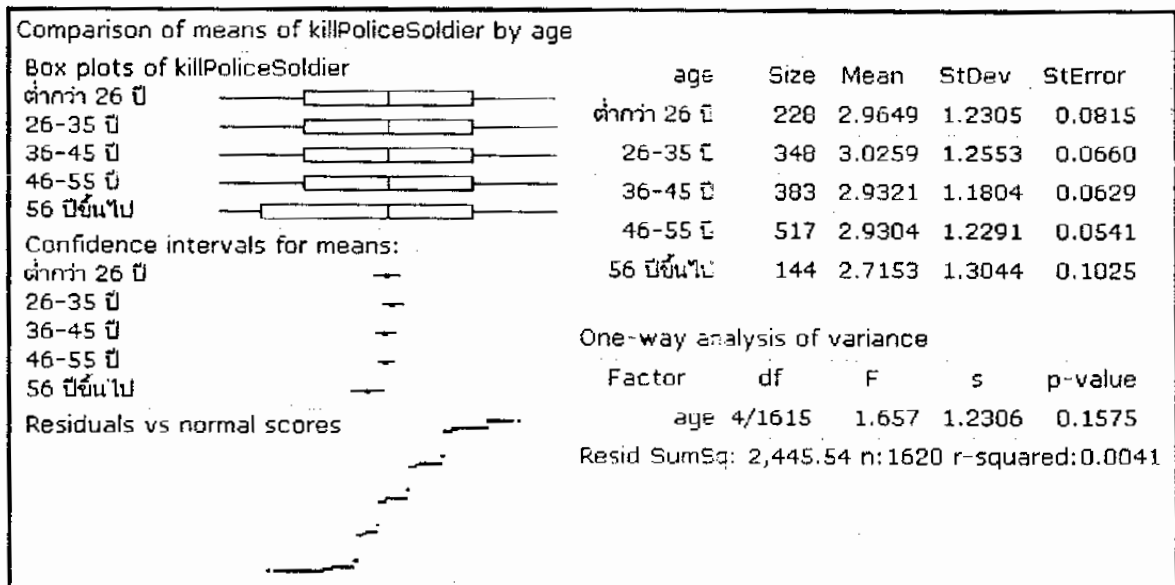
จากภาพที่ 193 แสดงว่าประชาชนเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อทหารตำรวจ
ฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 194 การเปรียบเทียบทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิม
กับศาสนา



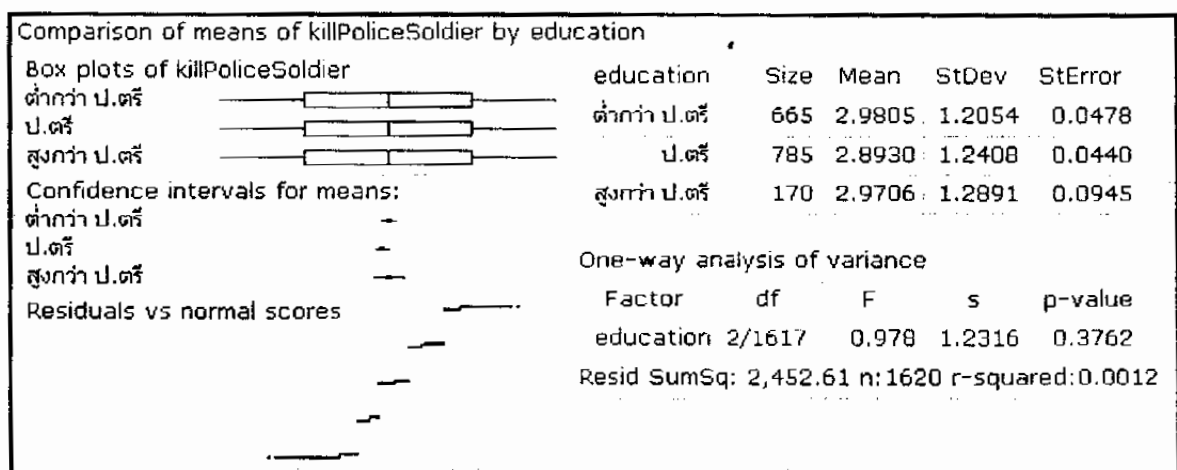
จากภาพที่ 194 แสดงว่าประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธมีทัศนคติต่อ
ทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 195 การเปรียบเทียบทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมกับอายุ



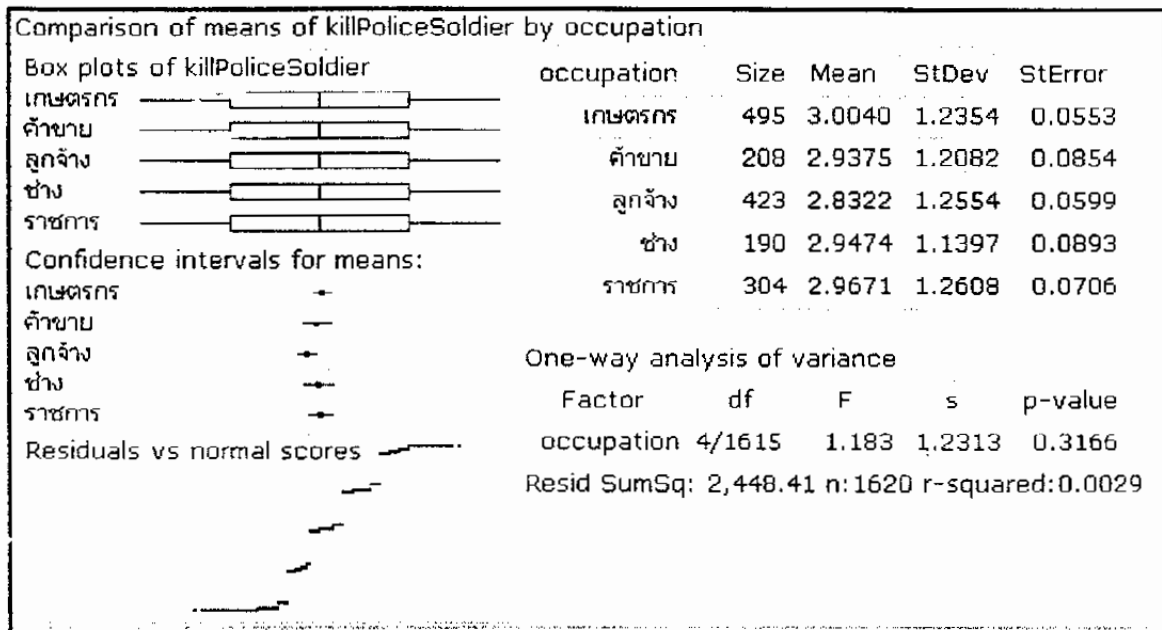
จากภาพที่ 195 แสดงว่าประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 26 ปี 26-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี และ 56 ปีขึ้นไปมีทัศนคติต่อทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 196 การเปรียบเทียบทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมกับระดับการศึกษา



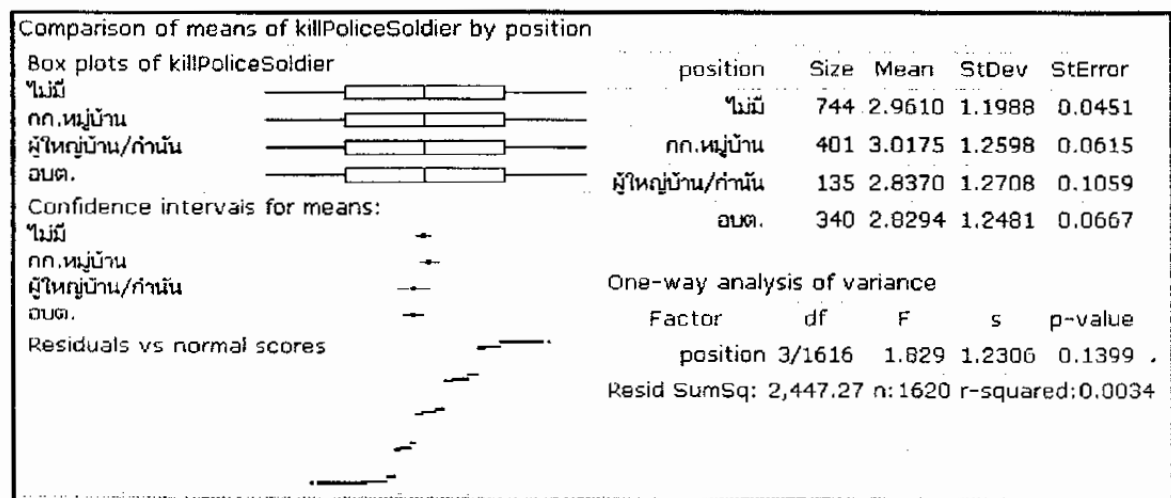
จากภาพที่ 196 แสดงว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีมีทัศนคติต่อทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 197 การเปรียบเทียบทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิม
กับอาชีพ



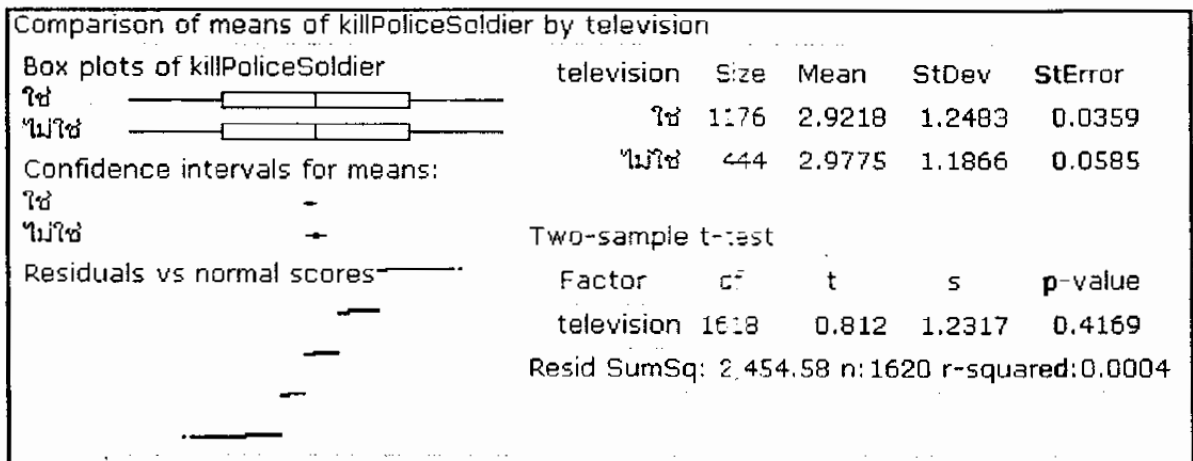
จากภาพที่ 197 แสดงว่าประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร ค้าขาย ลูกจ้าง ช่าง และรับราชการมีทัศนคติต่อทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 198 การเปรียบเทียบทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิม
กับตำแหน่งทางสังคม



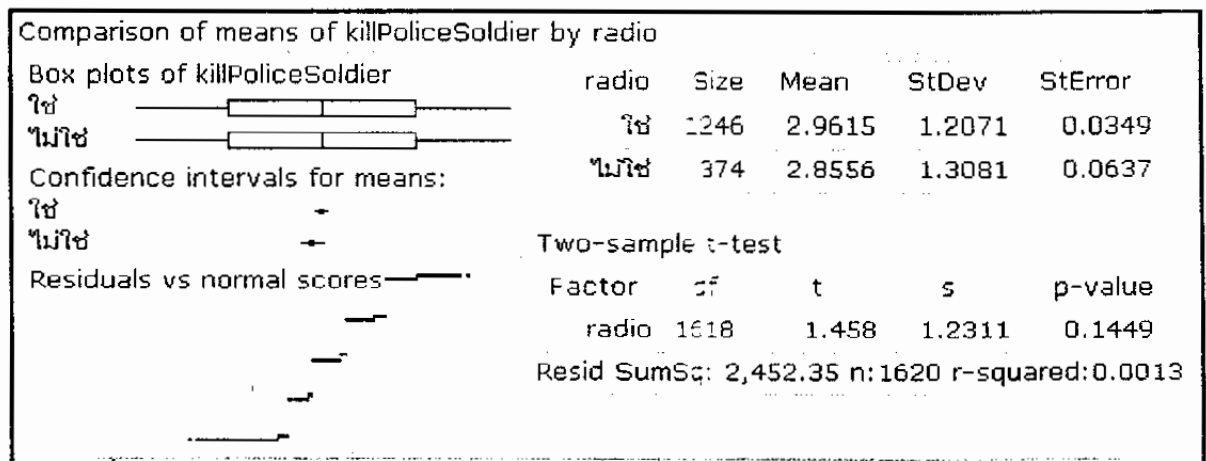
จากภาพที่ 198 แสดงว่าประชาชนที่ไม่มีตำแหน่ง กรรมการหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านหรือ
กำนัน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนคติต่อทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้
ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 199 การเปรียบเทียบทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิม
กับการรับรู้ข่าวทางโทรทัศน์



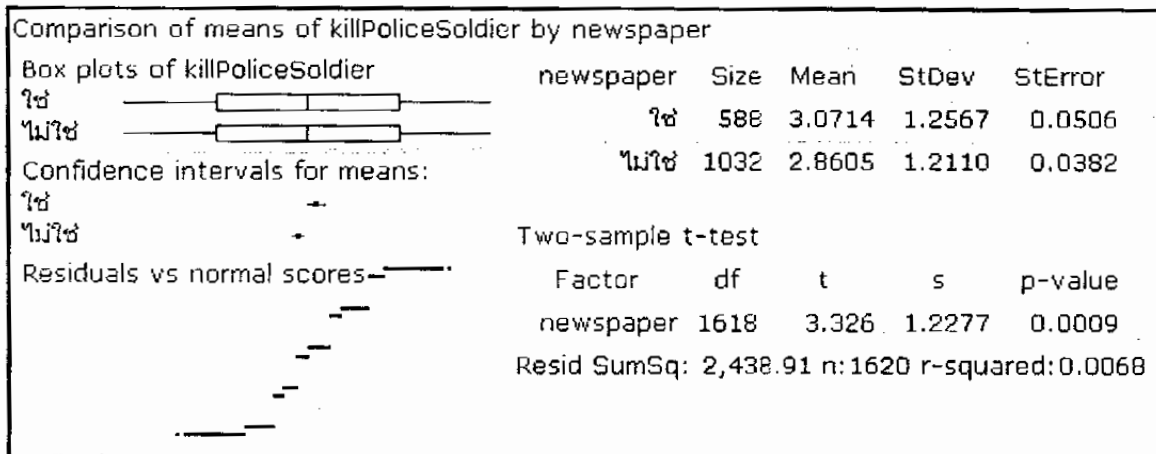
จากภาพที่ 199 แสดงว่าประชาชนที่มีการรับรู้และไม่มีการรับรู้ข่าวทางโทรทัศน์มี
ทัศนคติต่อทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 200 การเปรียบเทียบทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิม
กับการรับรู้ข่าวทางวิทยุ



จากภาพที่ 200 แสดงว่าประชาชนที่มีการรับรู้และไม่มีการรับรู้ข่าวทางวิทยุมีทัศนคติต่อทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมที่ไม่แตกต่างกัน

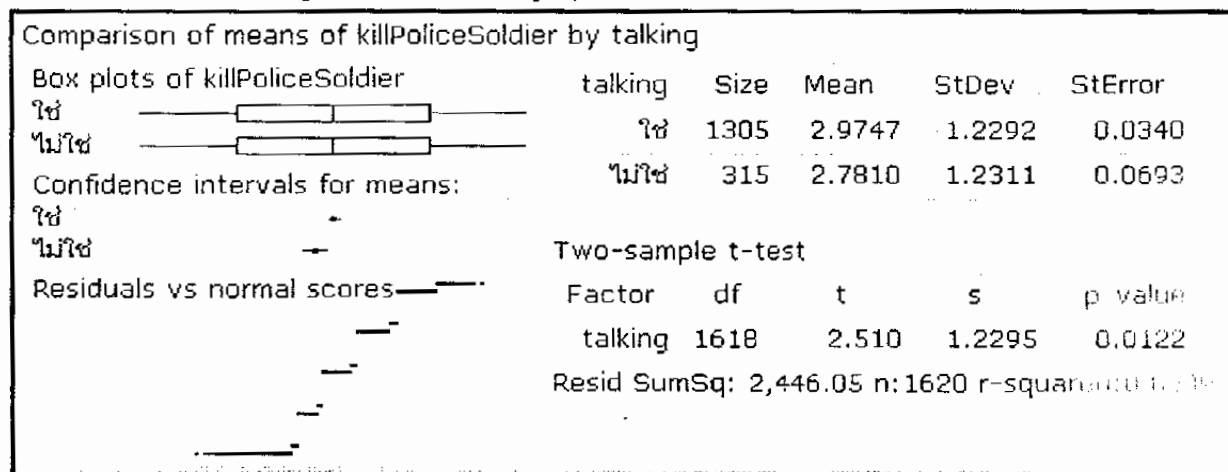
ภาพที่ 201 การเปรียบเทียบทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมกับการรับรู้ข่าวทางหนังสือพิมพ์



***P<0.001

จากภาพที่ 201 แสดงว่าประชาชนที่มีการรับรู้และไม่มีการรับรู้ข่าวทางหนังสือพิมพ์มีทัศนคติต่อทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ภาพที่ 202 การเปรียบเทียบทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมกับการรับรู้ข่าวโดยการพบปะพูดคุย



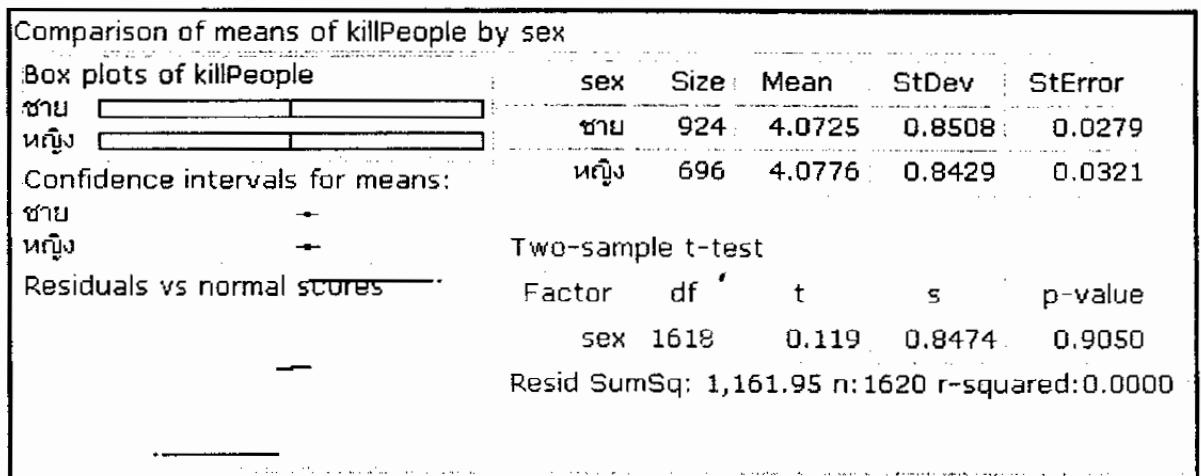
*P<0.05

จากภาพที่ 202 แสดงว่าประชาชนที่มีการรับรู้และไม่มีการรับรู้ข่าวโดยการพบปะพูดคุยมีทัศนคติต่อทหารตำรวจถูกฆ่าตายเพราะเป็นผู้ถูกข่มเหงรังแกชาวไทยมุสลิมที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

5.12 ประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐ

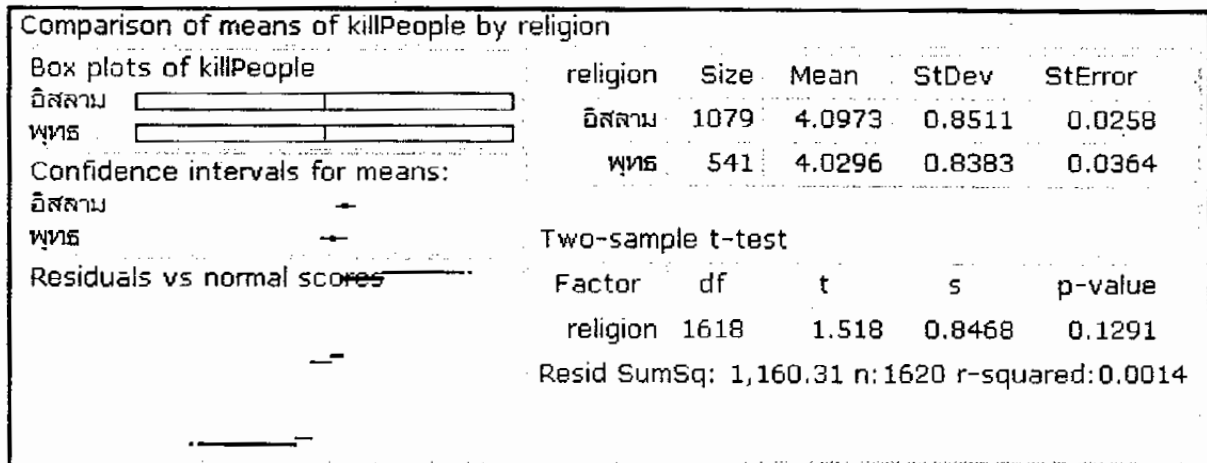
การเปรียบเทียบทัศนคติต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐของประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ตามตัวแปรเพศ ศาสนา อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ ตำแหน่งทางสังคม การรับรู้ข่าวทางโทรทัศน์ การรับรู้ข่าวทางวิทยุ การรับรู้ข่าวทางหนังสือพิมพ์ และการรับรู้ข่าวโดยการพบปะพูดคุย ปรากฏผลดังภาพที่ 203-212

ภาพที่ 203 การเปรียบเทียบประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐกับเพศ



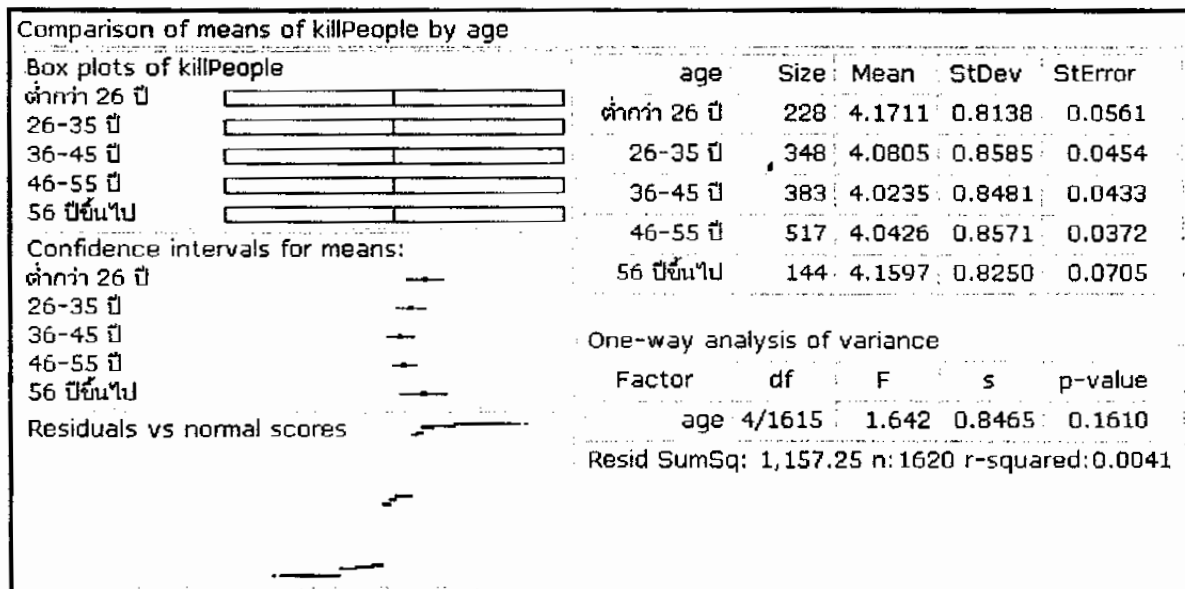
จากภาพที่ 203 แสดงว่าประชาชนเพศชายและเพศหญิงมีทัศนคติต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 204 การเปรียบเทียบประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐ
กับศาสนา



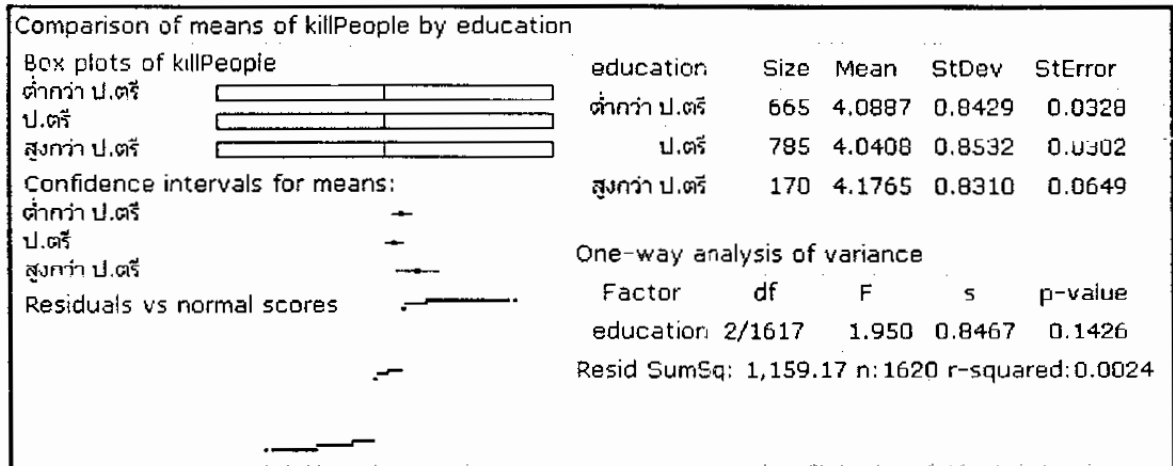
จากภาพที่ 204 แสดงว่าประชาชนที่นับถือศาสนาอิสลามและศาสนาพุทธมีทัศนคติต่อ
ประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 205 การเปรียบเทียบประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐกับ
อายุ



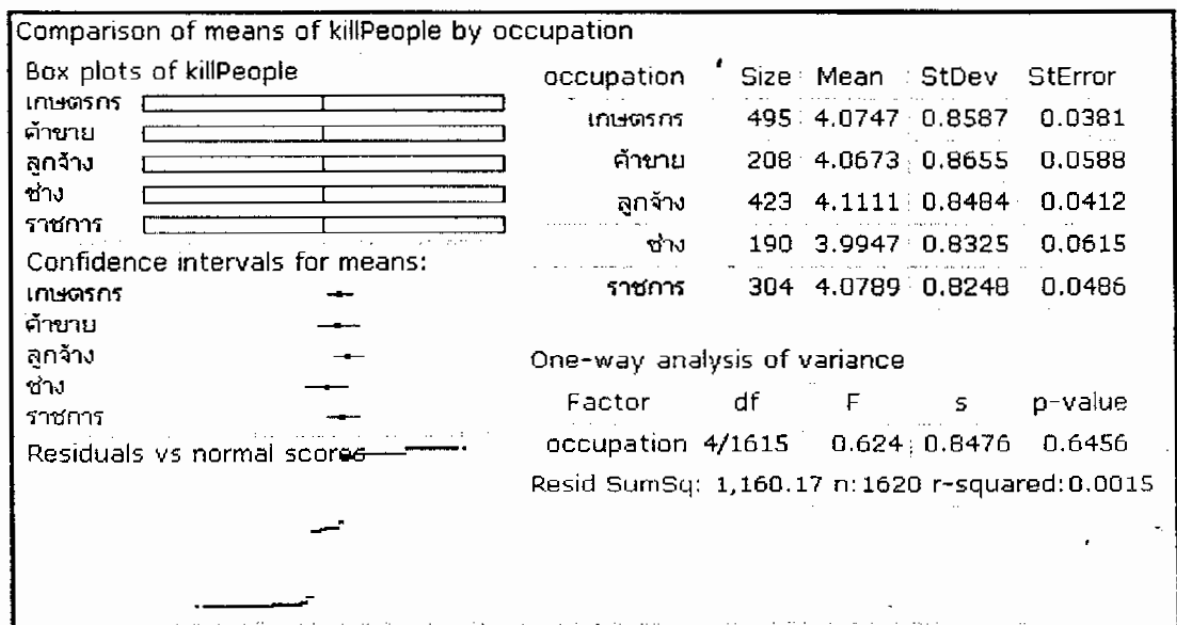
จากภาพที่ 205 แสดงว่าประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 26 ปี 26-35 ปี 36-45 ปี 46-55 ปี และ
56 ปีขึ้นไปมีทัศนคติต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐที่ไม่
แตกต่างกัน

ภาพที่ 206 การเปรียบเทียบประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐ
กับระดับการศึกษา



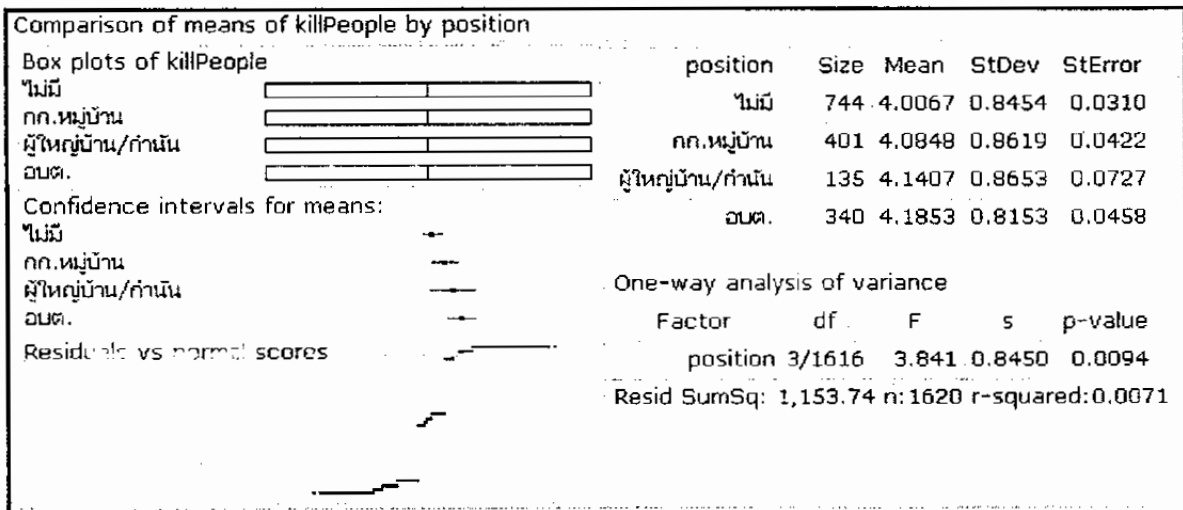
จากภาพที่ 206 แสดงว่าประชาชนที่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรีมีทัศนคติต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 207 การเปรียบเทียบประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐ
กับอาชีพ



จากภาพที่ 207 แสดงว่าประชาชนที่มีอาชีพเกษตรกร ค้าขาย ลูกจ้าง ช่าง และ รับราชการมีทัศนคติต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐที่ไม่แตกต่างกัน

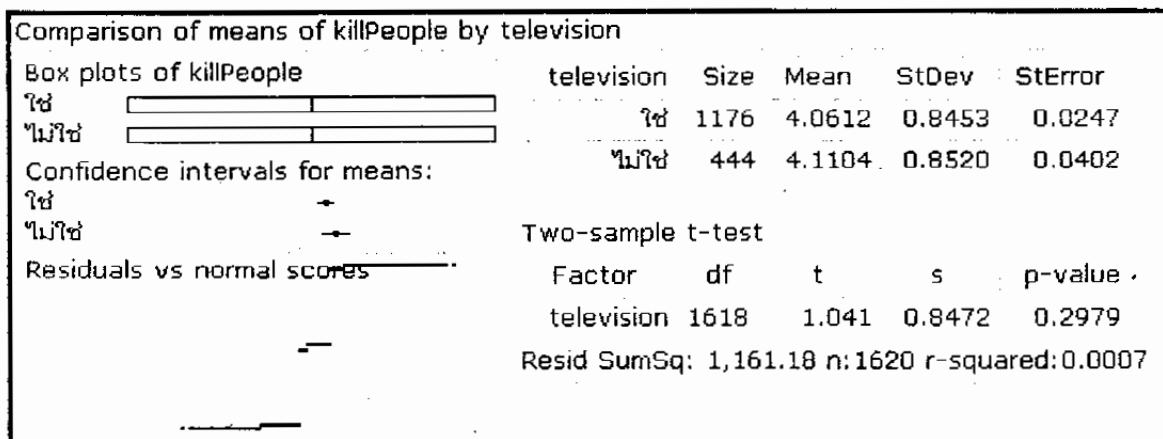
ภาพที่ 208 การเปรียบเทียบประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐ กับตำแหน่งทางสังคม



**P<0.01

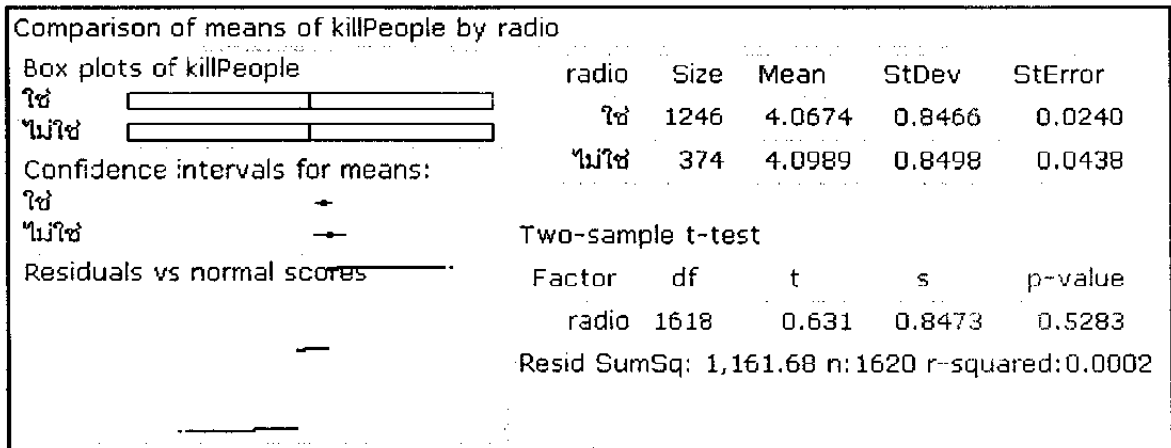
จากภาพที่ 208 แสดงว่าประชาชนที่ไม่มีตำแหน่ง กรรมการหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้านหรือ กำนัน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีทัศนคติต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะ ต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ภาพที่ 209 การเปรียบเทียบประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐ กับการรับรู้ข่าวทางโทรทัศน์



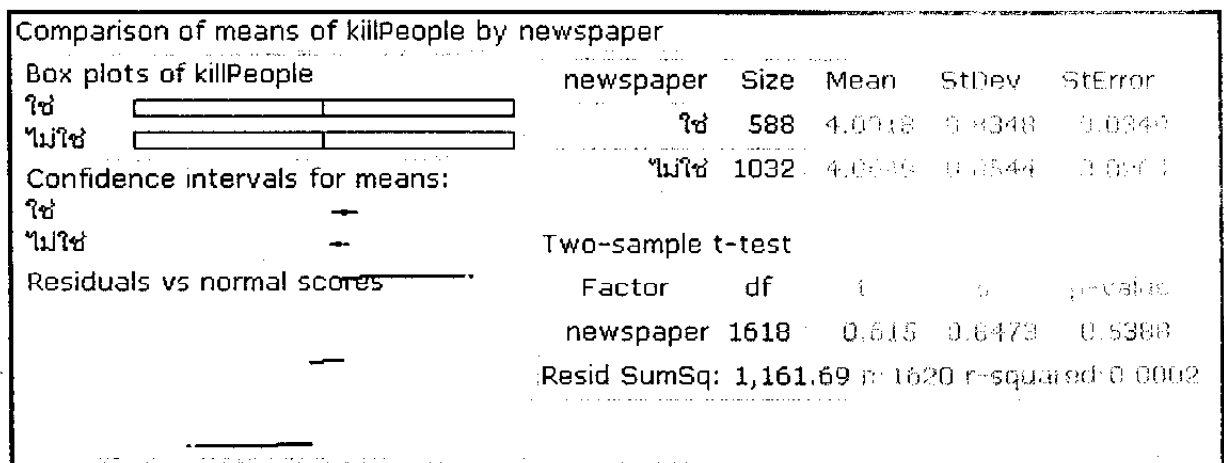
จากภาพที่ 209 แสดงว่าประชาชนที่มีการรับรู้และไม่มีการรับรู้ข่าวทางโทรทัศน์มีทัศนคติต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 210 การเปรียบเทียบประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐกับการรับรู้ข่าวทางวิทยุ



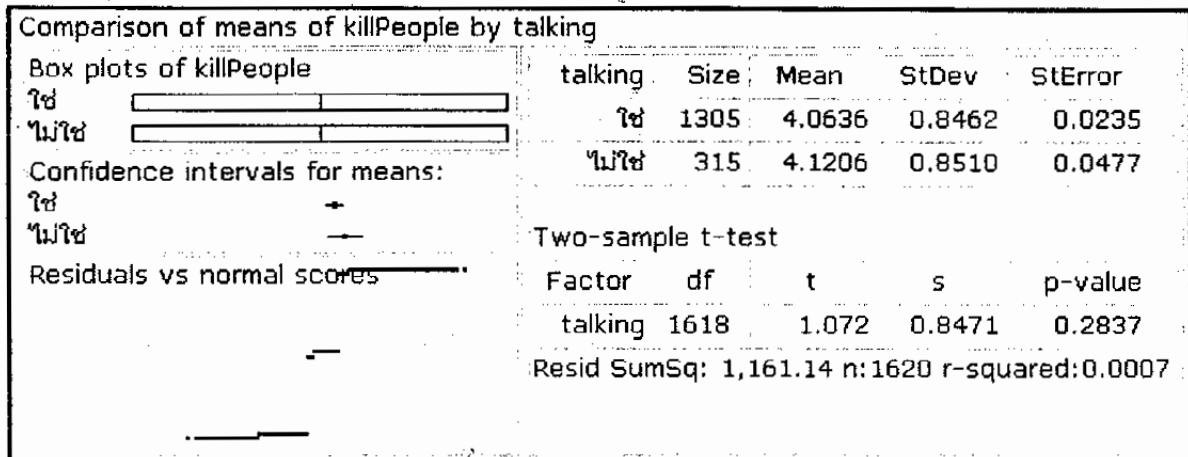
จากภาพที่ 210 แสดงว่าประชาชนที่มีการรับรู้และไม่มีการรับรู้ข่าวทางวิทยุมีทัศนคติต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 211 การเปรียบเทียบประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐกับการรับรู้ข่าวทางหนังสือพิมพ์



จากภาพที่ 211 แสดงว่าประชาชนที่มีการรับรู้และไม่มีการรับรู้ข่าวทางหนังสือพิมพ์มีทัศนคติต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐที่ไม่แตกต่างกัน

ภาพที่ 212 การเปรียบเทียบประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐ
กับการรับรู้ข่าวโดยการพบปะพูดคุย



จากภาพที่ 212 แสดงว่าประชาชนที่มีการรับรู้และไม่มีการรับรู้ข่าวโดยการพบปะ
พูดคุยมีทัศนคติต่อประชาชนผู้บริสุทธิ์ถูกฆ่าเพราะต้องการกดดันและทำหายอำนาจรัฐที่ไม่
แตกต่างกัน

6. การศึกษาข้อเสนอแนะของประชาชนในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้ให้ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้หลากหลายแนวทาง โดยผู้วิจัยได้สังเคราะห์ข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้วนำมาเรียงลำดับตามจำนวนความถี่และจำนวนร้อยละ ซึ่งข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนร้อยละของข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ลำดับ ที่	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
1.	รัฐต้องดำเนินการจัดการกับข้าราชการในพื้นที่ที่ไม่เข้าใจวัฒนธรรม ไม่เข้าใจประชาชนในพื้นที่ และมีอคติกับประชาชนในพื้นที่ออกจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างรีบด่วน	216	7.78
2.	รัฐต้องมีการควบคุม ดูแล ติดตาม และลงโทษข้าราชการที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการกดขี่ข่มเหงประชาชน ดุถูก ดูแคลนประชาชน มีการเลือกปฏิบัติ เป็นต้น	207	7.45
3.	เปิดโอกาสให้คนในพื้นที่ทุกศาสนาเข้ามาเป็นข้าราชการให้มากที่สุด เพราะมีความเข้าใจวัฒนธรรมและคนในพื้นที่มากกว่า	189	6.80
4.	รัฐต้องคัดเลือกข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถ มีจิตใจบริสุทธิ์ดีงาม และเข้าใจวัฒนธรรมประเพณีมาปฏิบัติหน้าที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ใช่ส่งข้าราชการที่ทำผิดวินัยจากที่อื่นมาทำงาน เพราะผู้ที่มีปัญหาจากที่อื่นย่อมมาสร้างปัญหา	186	6.70
5.	รัฐไม่ควรใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหา เพราะจะทำให้ปัญหายิ่งลุกลามกันไปใหญ่ ควรใช้ความรอบคอบ ความประนีประนอม และความนุ่มนวล และที่สำคัญควรเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้นำศาสนาเข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาทุกครั้ง	185	6.66

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญห	จำนวน	ร้อยละ
6.	รัฐต้องทำโครงการพิเศษเกี่ยวกับการบรรจุข้าราชการตำรวจในพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกหมู่บ้านเข้าศึกษาในโรงเรียนพล ตำรวจ และให้ประชาชนทุกตำบลหรือทุกอำเภอเข้าศึกษาใน โรงเรียนนายร้อยตำรวจ เมื่อจบมาแล้วให้บรรจุในพื้นที่บ้านเกิดของ แต่ละคน โดยรัฐต้องทำทุกปีงบประมาณและให้ทุนการศึกษา	183	6.59
7.	รัฐต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานในพื้นที่ที่เหมือนกับศูนย์อำนวยการ บริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ เพราะเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ ประสานงาน รับเรื่องร้องทุกข์ และให้ความช่วยเหลือประชาชน และ อื่น ๆ	167	6.01
8.	รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ที่จะทำงานเป็นปลัดตำบล ปลัดอำเภอ นายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประชาชนใน พื้นที่	155	5.58
9.	รัฐต้องเอาใจใส่ปัญหาเยาวชนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหา เกี่ยวกับการศึกษา โดยรัฐต้องให้ทุนการศึกษาแก่เยาวชนให้มีโอกาส ได้รับการศึกษาในสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงและหลากหลาย สาขาอาชีพ เช่น แพทยศาสตร์ พยาบาลศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ ทหาร ตำรวจ นักปกครอง เป็นต้น เมื่อจบมาแล้วจะได้มาพัฒนา พื้นที่บ้านเกิด	143	5.15
10.	รัฐต้องส่งเสริมการมีอาชีพและการมีงานทำแก่ประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนมีรายได้และมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เช่น การอบรม เกี่ยวกับอาชีพ การจัดตั้งกลุ่มอาชีพ การอุดหนุนวัสดุอุปกรณ์ การ สนับสนุนเงินทุน และจัดหาตลาด เป็นต้น	129	4.64

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
11.	รัฐต้องปฏิบัติงานอย่างมีเหตุผลและมีหลักฐานที่ชัดเจน ไม่ใช่แค่ สงสัยก็มีการจับกุมทันที ทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องติดคุกหลาย ๆ ปี จึงจะรู้ ความจริงว่าจับผิดคน ทำให้เสียชื่อเสียง เกียรติยศ และทำให้ ครอบครัวเดือดร้อน และหลังจากที่ศาลตัดสินแล้วว่าไม่มีความผิด รัฐควรต้องชดเชยแก่เขาในทุก ๆ ด้านให้คุ้มค่า เช่น ชีวิตการเป็นอยู่ ของคนในครอบครัว ชื่อเสียงเกียรติยศ การสูญเสียอิสรภาพ เป็นต้น	112	4.03
12.	รัฐต้องมีแนวความคิดที่ดีต่อสถาบันการศึกษาปอเนาะ และผู้นำ ศาสนาหรือโต๊ะครู และอย่าไปเหมาสถาบันการศึกษาปอเนาะทุก แห่งเป็นสถานฝึกอบรมการก่อการร้าย และผู้นำศาสนาหรือโต๊ะครู เป็นกลุ่มก่อการร้าย	86	3.10
13.	รัฐควรมองดูคนรอบตัวว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์หรือไม่ โดยเฉพาะอย่างข้าราชการในพื้นที่	84	3.02
14.	รัฐต้องมีความสามัคคีในการทำงาน ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วม และ หยุดการทำงานที่ขัดแย้งกัน และหยุดวิพากษ์วิจารณ์เชิงลบที่ก่อให้เกิด ปัญหามานปลาย	75	2.70
15.	รัฐควรรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของนักวิชาการทั้งใน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค นักการเมือง และคณะกรรมการอิสระ ชุดต่าง ๆ และพิจารณาอย่างถี่ถ้วนเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขปัญหา	73	2.63
16.	ต้องเชิญชวนให้ผู้นำศาสนามีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหา	71	2.56
17.	รัฐต้องศึกษาวิจัยเกี่ยวกับสาเหตุที่แท้จริงของปัญหาที่เกิดขึ้น ต้องมี การสืบสวนสอบสวนให้แน่ชัดก่อน อย่าด่วนสรุปว่าเป็นฝีมือของโจร ห้าร้อย โจรธรรมดา เรื่องส่วนตัว หรือเป็นฝีมือของกลุ่มแบ่งแยก ดินแดน เพราะบางเหตุการณ์มีสาเหตุที่ต่างกัน	68	2.45

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลำดับ ที่	ข้อเสนอแนะในการแก้ไขปัญหา	จำนวน	ร้อยละ
18.	รัฐจะต้องความเข้าใจอันดีและความเชื่อมั่นแก่ประชาชน เพราะ ประชาชนมีความหวาดระแวงและไม่ไว้วางใจเจ้าหน้าที่รัฐ ประชาชนมี ความหวาดกลัวเจ้าหน้าที่รัฐมากกว่าใจรักการร้าย	64	2.30
19.	ต้องกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาของนโยบายของชาติไม่ใช่ แนวนโยบายของผู้ว่าราชการจังหวัดทั้งสามจังหวัด	62	2.23
20.	นโยบายเกี่ยวกับการอบรมภาษาและให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ วัฒนธรรมในพื้นที่แก่ข้าราชการที่มาปฏิบัติงานไม่เพียงพอและไม่ สามารถแก้ปัญหาได้ ซึ่งรัฐต้องมีกระบวนการคัดเลือกผู้ปฏิบัติงาน มากกว่าที่เป็นจริงในปัจจุบัน	61	2.20
21.	รัฐต้องยอมรับถึงปัญหาความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา และ วัฒนธรรม เพราะในทางปฏิบัติแล้วรัฐยังมีความลำเอียงทางด้านเชื้อ ชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม	59	2.12
22.	รัฐต้องปราบปรามผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ ผู้ค้ายาเสพติด ผู้ค้าของเถื่อน และกลุ่มที่ทำผิดกฎหมายอื่น ๆ ให้จริงจังและให้สิ้นซาก เพราะเป็น กลุ่มหนึ่งที่อยู่เบื้องหลังของเหตุการณ์ไม่สงบ	55	1.98
23.	รัฐต้องทำความเข้าใจหลักการอิสลามและนำหลักการอิสลามมาเป็น แนวทางหลักในการแก้ไขปัญหา	45	1.62
24.	ยึดหลักความยุติธรรมในการบริหารงานในทุกระดับ และจัดสรร งบประมาณอย่างเปิดเผย โปร่งใส และถึงมือประชาชนในระดับราก หญ้าอย่างแท้จริง	41	1.48
25.	รัฐควรให้สามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตปกครองพิเศษ คล้าย กับเมืองพัฒนา หรือกรุงเทพมหานคร และที่สำคัญสามารถนำ กฎหมายอิสลามมาบังคับใช้ได้เต็มที่	33	1.19
26.	รัฐต้องประนีประนอมและเข้าเจรจากับกลุ่มต่าง ๆ	29	1.04
รวม		2,778	100.00

การวิเคราะห์เชิงคุณภาพ

1. ข้อมูลส่วนตัว

ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้สำหรับเก็บรวบรวมเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม ปราบกฏผลดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (n=150)	ร้อยละ
1) จังหวัด		
ปัตตานี	50	33.33
ยะลา	55	36.67
นราธิวาส	45	30.00
2) เพศ		
ชาย	88	58.67
หญิง	62	41.33
3) ศาสนา		
อิสลาม	96	64.00
พุทธ	54	36.00
4) อายุ		
ต่ำกว่า 26 ปี	22	14.67
26-35 ปี	38	25.33
36-45 ปี	47	31.33
46-55 ปี	31	20.67
56 ปีขึ้นไป	12	8.00
อายุเฉลี่ย 46.29 ปี อายุสูงสุด 64 ปี อายุต่ำสุด 24 ปี		

ตารางที่ 4 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน (n=150)	ร้อยละ
5) ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า	11	7.33
มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	17	11.33
อนุปริญญาหรือเทียบเท่า	42	28.00
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	61	40.67
สูงกว่าปริญญาตรี	19	12.67
6) อาชีพ		
เกษตรกร	41	27.33
ค้าขาย	21	14.00
รับจ้าง/ลูกจ้าง	27	18.00
ช่าง	14	9.33
รับราชการ	39	26.00
อื่น ๆ	8	5.33
7) ตำแหน่งทางสังคม		
ไม่ได้ดำรงตำแหน่ง	58	38.67
กรรมการหมู่บ้าน	34	22.67
ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วย	8	5.33
กำนันหรือสารวัตรกำนัน	5	3.33
สมาชิกสภาตำบล/อบต.	30	20.00
อื่น ๆ	15	10.00

จากตารางที่ 4 แสดงข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์กลุ่ม (Focus Group) มีดังนี้

1) จังหวัด ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้อาศัยอยู่ในจังหวัดยะลามากที่สุด (ร้อยละ 36.67) รองลงมาอยู่ในจังหวัดปัตตานี (ร้อยละ 33.33) และนราธิวาส (ร้อยละ 30.00) ตามลำดับ

2) เพศ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง โดยเพศชายคิดเป็นร้อยละ 58.67 และเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 41.33

3) ศาสนา ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้นับถือศาสนาอิสลามมากกว่าศาสนาพุทธ โดยนับถือศาสนาอิสลามคิดเป็นร้อยละ 64.00 และศาสนาพุทธคิดเป็นร้อยละ 36.00

4) อายุ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอายุ 36-45 ปีมากที่สุด (ร้อยละ 31.33) รองลงมา มีอายุ 26-35 ปี (ร้อยละ 25.33) 46-55 ปี (ร้อยละ 20.67) ต่ำกว่า 26 ปี (ร้อยละ 14.67) และ 56 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 8.00) โดยมีเฉลี่ยเท่ากับ 46.29 ปี ตามลำดับ

5) ระดับการศึกษา ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมากที่สุด (ร้อยละ 40.67) รองลงมาจบการศึกษาระดับอนุปริญญา (ร้อยละ 28.00) สูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 12.67) มัธยมศึกษา (ร้อยละ 11.33) และประถมศึกษา (ร้อยละ 7.33) ตามลำดับ

6) อาชีพ ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีอาชีพเกษตรกรมากที่สุด (ร้อยละ 27.33) รองลงมา มีอาชีพรับราชการ (ร้อยละ 26.00) รับจ้าง/ลูกจ้าง (ร้อยละ 18.00) ค้าขาย (ร้อยละ 14.00) ช่าง (ร้อยละ 9.33) และอาชีพอื่น ๆ (ร้อยละ 5.33) ตามลำดับ

7) ตำแหน่งทางสังคม ปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางสังคมมากที่สุด (ร้อยละ 38.67) รองลงมาดำรงตำแหน่งกรรมการหมู่บ้าน (ร้อยละ 22.67) สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล (ร้อยละ 20.00) อื่น ๆ (ร้อยละ 10.00) ผู้ใหญ่บ้านหรือผู้ช่วย (ร้อยละ 5.33) และกำนันหรือสารวัตรกำนัน (ร้อยละ 3.33) ตามลำดับ

2. สาเหตุความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการสัมภาษณ์กลุ่มถึงสาเหตุความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 จำนวนร้อยละของสาเหตุความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

สาเหตุของความไม่สงบ	จำนวน (n=150)	ร้อยละ
1) พื้นที่ที่เคยเป็นของชาวมลายูมาก่อน	54	13.71
2) การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาของรัฐ	51	12.94
3) เจ้าหน้าที่ขาดความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน	48	12.18
4) การประเมินสถานการณ์อย่างผิดพลาดของรัฐ	46	11.68
5) ความแตกต่างทางด้านภาษา	42	10.66
6) การไม่เข้าใจหลักคำสอนศาสนาอิสลามที่แท้จริง	40	10.15
7) การใช้นโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมและความ หวาดระแวงของเจ้าหน้าที่รัฐ	36	9.14
8) เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนยังขาดความเข้าใจซึ่งกันและ กัน	33	8.38
9) การขาดผลประโยชน์	27	6.85
10) กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่มีงานทำต้องการค่าจ้าง	17	4.31

สำหรับรายละเอียดการให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคเกี่ยวกับสาเหตุของความสงบในสามจังหวัดชายแดนภาคได้ มีดังนี้

1) พื้นที่ที่เคยเป็นของชาวมลายูมาก่อน

ในอดีตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคได้และบางส่วนในจังหวัดสงขลาและสตูล รวมไปถึงพื้นที่ทางตอนเหนือของประเทศไทยเคยเป็นนครรัฐอิสระ มีเจ้าผู้ปกครองนครหรือราชาธิบดีทอดการปกครองติดต่อกันมานานนับหลายร้อยปี ซึ่งนักประวัติศาสตร์เรียกดินแดนแถบนี้ว่า "อาณาจักรลังกาสุกะ" ซึ่งเดิมที่ประชาชนในแถบนี้จะนับถือศาสนาพุทธ ฮินดู และอื่น ๆ ก่อนที่พ่อค้าชาวอาหรับและชาวสุมาตราจะนำศาสนาอิสลามเข้ามาเผยแพร่ในบริเวณแถบนี้ โดยมีผู้ปกครองนครรัฐปัตตานีนามว่า "พญาตุนักปา อินทิรา มหาวังสา" เข้ามารับนับถือศาสนาอิสลามและเปลี่ยนพระนามว่า "สุลต่านอิสมาแอ ซาห์" จนทำให้ประชาชนเปลี่ยนมารับนับถือศาสนาอิสลามตามอย่างพระองค์ ต่อมาอาณาจักรปัตตานีต้องทำศึกสงครามกับกรุงศรีอยุธยาหลายต่อหลายครั้ง จนกระทั่งต้องเสียเอกราชให้กับกรุงศรีอยุธยาไป ทหารบุกเข้ายึดพระราชวัง จับกุมชาวเมือง ยึดเอาทรัพย์สินสมบัติ เผาวังสุลต่าน และกวาดต้อนประชาชนชาวปาตานีทั้งชายและหญิงไปเป็นเชลย รวมทั้งได้ยึดเอาปืนใหญ่สองกระบอกกลับไป ดังนั้นกลุ่มที่ประสงค์ร้าย กลุ่มก่อการร้าย และกลุ่มก่อความวุ่นวายต่าง ๆ นำมาเป็นข้ออ้างกับประชาชนที่หลงผิดในสามจังหวัดชายแดนใต้ต้องหันมายุติดินแดนคืน มีการอ้างว่าศาสนาเป็นเครื่องแบ่งชาติ อาศัยประเด็นเรื่องเชื้อชาติ ภาษา และศาสนาเป็นเหตุผลในการชักจูงชาวไทยมุสลิมให้สนับสนุนอุดมการณ์ในการแบ่งแยกดินแดน นับว่าประเด็นที่ขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.) นำมาอ้างนี้ได้ผลในทางจิตวิทยา เพราะชาวไทยมุสลิมเป็นผู้ที่เคร่งครัดศาสนา

2) การใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหารัฐ

รัฐมักจะเลือกใช้วิธีการปราบปรามกลุ่มชาวบ้านผู้บริสุทธิ์ที่มาประท้วงและเรียกร้องกับเจ้าหน้าที่อย่างรุนแรง ขาดมนุษยธรรม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเหตุการณ์ที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส เป็นเหตุการณ์ที่รัฐต้องได้รับบทเรียนอย่างมหาศาล เพราะการปราบปรามในครั้งนั้นทำให้ประชาชนผู้บริสุทธิ์ต้องสูญเสียคนในครอบครัว และที่สำคัญทำให้ประชาชนเครียดแค้น โกรธ และตั้งเจตนารมณ์ว่าจะต้องมีการแก้แค้นบุคคลที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นเจ้าหน้าที่ตำรวจ ทหาร รวมทั้งข้าราชการต่าง ๆ ซึ่งจะเห็นได้ว่าหลังจากเหตุการณ์ดังกล่าว

เรามักจะได้ยินข่าวเกี่ยวกับการทำร้ายร่างกาย การประทุษร้าย และลอบฆ่าทหาร ตำรวจ ครู และเจ้าหน้าที่รัฐอื่น ๆ นอกจากนี้ญาติพี่น้องของผู้สูญเสียหันมาเข้าร่วมขบวนการก่อการร้ายมากขึ้น ไม่ให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ ปิดบังข่าวความเคลื่อนไหวของกลุ่มก่อการร้าย และที่สำคัญ มีความหวาดกลัวเจ้าหน้าที่รัฐมากกว่ากลุ่มโจรก่อการร้าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลัวว่าจะถูกซ้อมฆ่า ถูกทำร้ายร่างกาย ถูกยึดข้อหากลายเป็นแพะรับบาป เป็นต้น

3) เจ้าหน้าที่ขาดความยุติธรรมในการปฏิบัติงาน

ในอดีตที่ผ่านมาเรามักจะได้ยินชาวบ้านพูดกันมากกว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐโดยส่วนใหญ่ ไม่ใช่คนในพื้นที่ทำให้ไม่เข้าใจขนบธรรมเนียมประเพณีของคนในพื้นที่ ไม่เข้าใจภาษามลายู หองถิ่น และไม่เข้าใจวิถีการดำเนินชีวิตของประชาชน ซึ่งในที่สุดก็ส่งทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ มากมาย เช่น

- เจ้าหน้าที่รัฐไม่อนุญาตให้ประชาชนแจ้งเกิดด้วยชื่อที่เป็นภาษาอาหรับ และพยายามชักจูงชี้แนะให้ประชาชนใช้ชื่อที่เป็นไทย ๆ และที่สำคัญมีการเขียนชื่อและชื่อสกุลที่ผิดเพี้ยนจากความหมายที่ต้องการ แต่พอประชาชนจะไปเปลี่ยนชื่อก็ได้รับการปฏิเสธ เจ้าหน้าที่กล่าวว่าชาวไทยมุสลิมเรื่องมาก ทำให้เสียเวลาทำมาหากิน

- เดิมเจ้าหน้าที่รัฐไม่อนุญาตให้หญิงไทยมุสลิมคลุมภูษาในการทำบัตรประชาชน บัตรข้าราชการ ใบขับขี่รถยนต์จักรยานยนต์ พาสปอร์ต และอื่น ๆ

- เจ้าหน้าที่รัฐมักจะดูถูกเหยียดหยามชาวไทยมุสลิมว่าเป็น “แขก” มิใช่คนไทย ทำให้ชาวไทยเกิดความเคียดแค้น

- เจ้าหน้าที่มักจะเลือกปฏิบัติที่ไม่ดีกับชาวไทยมุสลิม เลือกที่รักมักที่ชัง และไม่เต็มใจบริการกับชาวไทยมุสลิม เช่น เมื่อมีมุสลิมเข้าไปขอใช้บริการกับหน่วยงานราชการต่าง ๆ มักถูกเจ้าหน้าที่ให้คอยเป็นเวลานาน เมื่อมีชาวไทยพุทธมาขอใช้บริการซึ่งมาทีหลัง แต่กลับได้รับบริการก่อนชาวไทยมุสลิม (แฉงคิว)

- เจ้าหน้าที่รัฐมักพูดไม่ดี พูดตะคอก และด่าว่ามุสลิม

- หัวหน้าหน่วยงานไม่อนุญาตให้ข้าราชการที่เป็นมุสลิมได้ปฏิบัติศาสนกิจ และขอชดเชยขาดโดยการมอบหมายให้ทำงาน โดยอ้างว่าเป็นงานด่วน

- เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ตั้งด่านตรวจ มักจะไม่ให้เกียรติชาวไทยมุสลิม เช่น พุดจา ไม่สุภาพ เบ่งอำนาจบาใหญ่ พุดเสียงดัง พุดตะคอก และไม่มีสัมมาคารวะ เป็นต้น

- ครูประจำการส่วนใหญ่ไม่อนุญาตให้นักเรียนมุสลิมด้วยกันทักทายโดยการให้กล่าวสลามในโรงเรียน แต่บังคับให้นักเรียนไหว้และกล่าวสวัสดิ์
- ครูประจำการส่วนใหญ่มักจะสอนให้นักเรียนเต้นรำร้องเพลง และสอนสิ่งที่ขัดกับศาสนา เช่น การให้นักเรียนมุสลิมกราบไหว้พระพุทธรูป เป็นต้น ซึ่งเป็นบาปใหญ่ถึงขั้นต้องตกศาสนา

เป็นต้น

ซึ่งประเด็นเหล่านี้บรรดาขบวนการโจรก่อการร้าย (ขจก.) มักยกมาเป็นประเด็นเร่งสร้างความรู้สึกของประชาชนและทำให้ผู้หลงผิดเป็นปฏิปักษ์กับข้าราชการ โดยอาศัยการกระทำของข้าราชการเหล่านี้เป็นเครื่องมือในการโฆษณาชักจูงให้ราษฎรเอาใจออกห่างจากรัฐบาล

4) ความแตกต่างทางด้านภาษา

ชาวไทยมุสลิมใช้ภาษามลายูท้องถิ่นในการสื่อสารในชีวิตประจำวันและส่วนใหญ่พูดภาษาไทยไม่ได้ ทำให้เป็นอุปสรรคในการติดต่อกับบุคคลภายนอกและกับทางราชการ ดังนั้นรัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้ชาวไทยมุสลิมพูดและใช้ภาษาไทยมากขึ้นมาโดยตลอดทั้งในและนอกระบบโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นการยกระดับการศึกษาภาษาไทยและวิชาสามัญแก่ชาวไทยมุสลิม การส่งเสริมให้มีรายการวิทยุโทรทัศน์ที่ผสมปะปนระหว่างภาษาไทยกับภาษามลายู หรือการที่โรงเรียนบังคับให้นักเรียนพูดภาษาไทย ห้ามพูดภาษามลายูถิ่น ซึ่งเหล่านี้ทำให้ชาวไทยมุสลิมมีความรู้สึกที่ภาษามลายูกำลังจะถูกกลืนด้วยภาษาไทย โดยฝีมือของรัฐบาล ซึ่งประเด็นนี้ถือว่าเป็นชนวนเหตุสำคัญที่กลุ่มก่อการร้ายนำมาประเด็นในการเชิญชวนให้ประชาชนต่อต้านรัฐและต่อสู้กับรัฐ เพื่อเรียกร้องและรักษาภาษาของตน โดยมีการปลุกฝังชาวมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่คนไทย เพราะพูดภาษาไทยไม่ได้และมีภาษาพูดที่แตกต่างไปจากประชาชนส่วนใหญ่ในประเทศ คนที่พูดภาษามลายูคือคนสัญชาติมลายู มีเชื้อชาติไทย ทำให้ประชาชนมีความรู้สึกแบ่งแยก

นอกจากนี้กลุ่มก่อการร้ายยังมีการสั่งสอนประชาชนให้เกลียดชังการเรียนภาษาไทย โดยอ้างว่าภาษาไทยเป็นภาษาของพุทธศาสนา และภาษาของเรามีความคล้ายคลึงกับประเทศมาเลเซียทำให้ชาวต่างประเทศเข้าใจผิดไปด้วย

5) การไม่เข้าใจหลักคำสอนศาสนาอิสลามที่แท้จริง

ศาสนาอิสลามเป็นศาสนาแห่งการปฏิบัติ ซึ่งมีลักษณะของสภาพบังคับให้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัด ศาสนาอิสลามไม่ได้บัญญัติแต่เรื่องพิธีกรรมทางศาสนาอย่างเดียว แต่ได้บัญญัติเรื่องเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตในโลกนี้ด้วย โดยบทบัญญัติทางศาสนาได้เข้าไปมีส่วนกำหนดแนวทางปฏิบัติในชีวิตของชาวไทยมุสลิมผูกพันอยู่กับศาสนาจนไม่อาจปลีกตัวออกมาได้แม้เสียวินาทีเดียว แต่สำหรับชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ นับถือศาสนาอิสลามจริงแต่ส่วนมากไม่รู้ซึ่งในแก่นแท้ของศาสนา คือรู้บ้างไม่รู้บ้าง ผู้นำทางศาสนาบางคนใช้ศาสนาเป็นเครื่องหาประโยชน์ ไม่ยอมสั่งสอนหลักที่ถูกต้องหรือแก่นแท้ของศาสนา ปิดบังหลักศาสนาที่แท้จริง ปิดเบือนหลักศาสนาเพื่อประโยชน์ของตน จนไม่สนใจหลักธรรมของศาสนาอื่น ซึ่งเห็นว่าการรู้เรื่องของศาสนาอื่นเป็นบาปรังเกียจคนนอกศาสนา ซึ่งบางสมัยบางท้องถิ่นรุนแรงจนถึงกับรังเกียจที่จะพูดหรือฟังภาษาอื่นที่ไม่ใช่ภาษามลายู ซึ่งเข้าใจกันเองว่าเป็นภาษาของพวกเขาเหล่านั้น เพราะความเคร่งครัดในศาสนา ถือศาสนาของตนเป็นหลักดำเนินชีวิตอย่างจริงจังจนกลายเป็นการแบ่งชาติ ขาดการเผยแพร่ศาสนาอย่างถูกต้อง

6) การใช้นโยบายผสมกลมกลืนทางวัฒนธรรมและความหวาดระแวงของเจ้าหน้าที่รัฐ

เดิมที่รัฐบาลไทยเคยแสดงออกอย่างชัดเจนว่าชาวไทยมุสลิมในจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่ใช่คนไทย เพิ่งจะเริ่มเรียกว่าเป็นคนไทยอย่างจริงจังในสมัย จอมพล ป. พิบูลย์สงคราม และรัฐบาลพยายามที่จะใช้นโยบาย "กลมกลืนทางวัฒนธรรม" เพื่อทำให้มุสลิมทางใต้เป็นคนไทย เช่น

- อพยพขนย้ายคนไทยจากภูมิภาคอื่นไปตั้งถิ่นฐานในจังหวัดชายแดนภาคใต้
- พยายามอบรมเยาวชนในโรงเรียนให้เข้าใจว่าเป็นคนไทยแต่นับถือศาสนาอิสลาม
- ส่งเสริมโรงเรียนสอนศาสนา (ปอเนาะ) ให้แปรสภาพมาเป็นโรงเรียนราษฎรสอนศาสนาอิสลามโดยบรรจุหลักสูตรภาษาไทย
- รัฐบาลยกเลิกการสอนภาษามลายูในโรงเรียนของรัฐบาล

ถึงแม้ปอเนาะที่แปรสภาพแล้วก็ยังรักษาเอกลักษณ์ของปอเนาะแบบเดิมอยู่เป็นจำนวนมาก เอกลักษณ์ทางประวัติศาสตร์ศาสนา วัฒนธรรม และภาษาก็ยังคงอยู่ การที่ชาวไทยมุสลิมยังคงรักษาเอกลักษณ์ของตนอยู่นั้นทำให้เจ้าหน้าที่รัฐรู้สึกว่าชนกลุ่มนี้เป็นคนละพวก

ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในจังหวัดชายแดนภาคใต้มักจะรู้สึกว่าตนเองกำลังปกครองประชาชนที่ไม่ใช่คนไทย ทำให้เกิดความเคลงใจสงสัย เจ้าหน้าที่มักรู้สึกว่าประชาชนเหล่านี้เป็นคนละพวก ทำให้อุดที่ระแวงสงสัยไม่ได้ว่าประชาชนจะไม่จงรักภักดีต่อราชอาณาจักรไทยและจะเรียกร้องอิสรภาพจากการปกครองของไทย เพราะฉะนั้นคำว่า "แบ่งแยกดินแดน" จึงเป็นคำที่อยู่เคียงกับ "จังหวัดชายแดนภาคใต้" ตลอดมา ความสงสัยในเรื่องการแบ่งแยกดินแดนถูกใช้โดยเจ้าหน้าที่รัฐกันอย่างกว้างขวาง ความระแวงสงสัยนี้มีแหล่งที่มาจากหลายแห่ง บางครั้งก็มีมูลความจริง บางครั้งก็ไม่มีมูล เกิดจากการเข้าใจผิด ข่าวลือ ความระแวงอีกประการหนึ่งเกิดจากข้อมูลที่ผิดพลาดซึ่งสะสมมาตั้งแต่อดีต รวมทั้งรายงานเท็จต่าง ๆ ของเจ้าหน้าที่บางกลุ่ม เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับตัวบุคคล ขบวนการการปฏิบัติงานของขบวนการ ข้อมูลที่ผิดพลาดเหล่านี้มีผลทำให้ประชาชนทั่วประเทศรู้สึกว่าจังหวัดชายแดนภาคใต้คงจะระส่ำระสาย แม้จะไปด้วยอุดมการณ์แบ่งแยกดินแดนซึ่งเป็นการเพิ่มความระแวงสงสัยมากขึ้นไปอีก

ชาวไทยมุสลิมหวาดระแวงว่าการปฏิบัติของข้าราชการขาดความจริงใจแสวงงำดีต่อหน้าอย่างหนึ่งลับหลังอย่างหนึ่ง เข้าลักษณะ "หน้าไหว้หลังหลอก" และนโยบายบางอย่างของรัฐต้องการที่จะทำลายศาสนา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมของพวกตน ในขณะที่ชาวไทยพุทธบางคนหวาดระแวงว่าชาวไทยมุสลิมต้องการแบ่งแยกดินแดนไม่จงรักภักดีต่อรัฐบาลไทยผิดต่อประเทศมาเลเซียและต้องการแยกตัวออกจากประเทศไทย และมักกล่าวหาว่าชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้ไม่มีความเป็นไทยหรือไม่อยากเป็นคนไทยไม่จงรักภักดีต่อชาติแผ่นดินเกิดและสถาบันพระมหากษัตริย์ รวมทั้งมักมองชาวไทยมุสลิมที่เคร่งครัดต่อการปฏิบัติตามหลักศาสนาว่าเป็นพวกที่ก่อให้เกิดปัญหาและเพื่อผลทางด้านการเมือง เช่น การแต่งกายแบบคลุมศีรษะ (ฮิญาบ) มักมองบุคคลเหล่านี้ว่าต้องการทำลายกฎข้อบังคับของสถาบันนั้น ๆ การที่ชาวไทยมุสลิมบางกลุ่ม ได้รับความช่วยเหลือด้านการเงินจากต่างประเทศและเป็นผู้แทนทำการเคลื่อนไหวขยายอิทธิพลนิกายและแนวทางปฏิบัติอิสลาม ก่อให้เกิดความหวาดระแวงต่อชาวไทยมุสลิมจังหวัดชายแดนภาคใต้เพิ่มมากขึ้น

7) เจ้าหน้าที่รัฐและประชาชนยังขาดความเข้าใจซึ่งกันและกัน

เจ้าหน้าที่ของรัฐบาลยังขาดความเข้าใจในสภาพที่แท้จริงของปัญหาทำให้เกิดการผิดพลาดในการกำหนดนโยบายและการปฏิบัติในการสร้างความเข้าใจและสัมพันธ์อันดีต่อชาวไทยมุสลิม นโยบายและการปฏิบัติบางอย่างของทางราชการ แสดงถึงความไม่เข้าใจในหลักการในประเพณีปฏิบัติของศาสนาอิสลามและการไม่ให้ความสำคัญแก่ชาวไทยมุสลิมในการรักษาเอกลักษณ์ของตน การกระทำบางอย่างของทหาร การแสดงถึงการพยายามเข้าใจครอบงำศาสนาและวัฒนธรรมอิสลามหรืออย่างน้อยก็ขัดหลักการของอิสลาม และไม่ให้เกิดศาสนาอิสลามที่พวกเขานับถือหวงแหน การไม่ให้เกิดผู้นำศาสนาอิสลาม ซึ่งหลักศาสนาอิสลามจะไม่แยกผู้นำทางโลกและผู้นำทางศาสนา ชาวไทยมุสลิมถือว่าผู้นำทางโลกและผู้นำศาสนาเป็นบุคคลคนเดียวกัน การที่ชาวไทยมุสลิมไม่รู้ภาษาไทย ทำให้ประสบความลำบากในการติดต่อสื่อสารกับทางราชการและชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งทำให้ยากแก่การทำความเข้าใจหรือสร้างความสัมพันธ์ต่อกัน

ชาวไทยมุสลิมไม่ต้องการติดต่อสัมพันธ์หรือสมาคมกับชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธ เพราะเกรงว่าอาจต้องเข้าไปเกี่ยวข้องกับประเพณีของพุทธศาสนาหรือทำให้ความบริสุทธิ์ของศาสนาของตนลดน้อยลง ซึ่งทำให้ความสัมพันธ์ห่างเหินในลักษณะคนต่างอยู่นำไปสู่ความไม่เข้าใจ เจ้าหน้าที่ของรัฐตั้งแต่ระดับสูงจนถึงระดับต่ำที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ไม่มีความเข้าใจอย่างถ่องแท้ในสภาพของปัญหาและสาเหตุของปัญหา ประกอบกับขาดความรู้ในเรื่องหลักการและวิถีปฏิบัติของศาสนาอิสลาม นอกจากนั้นยังขาดความสนใจในการศึกษาภาษาและขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น ซึ่งในแง่ของชาวไทยมุสลิมแล้วถือว่าสิ่งเหล่านี้สำคัญต่อความเป็นมุสลิมของพวกเขาอย่างมาก เจ้าหน้าที่และชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธบางคนและบางกลุ่ม แสดงความรังเกียจดูถูกชาวไทยมุสลิมทั้งโดยตั้งใจและไม่ตั้งใจ เช่น เรียกชาวไทยมุสลิมว่า "แขก" แสดงถึงการแบ่งพวกเขาพวกเรา และบางคนชอบล้อเลียนการปฏิบัติบางอย่างทางศาสนาอิสลามด้วยความไม่เข้าใจ ซึ่งพวกเขาถือว่าเป็นการดูหมิ่นและเหยียดหยามชาวไทยมุสลิม

ชาวไทยมุสลิมส่วนใหญ่มีทัศนคติว่าเจ้าหน้าที่ของรัฐมักปฏิบัติไม่เท่าเทียมกันระหว่างชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธกับชาวไทยมุสลิมหรือ "เลือกที่รักมักที่ชัง" ไม่ว่าทางส่วนตัวทางราชการ หรืออาชีพการงาน ข้าราชการและชาวไทยที่นับถือศาสนาพุทธมองคนมุสลิมด้วยความรู้สึกที่เป็นกลุ่มที่ล้าหลัง เกียจคร้าน ไม่จริงจังในการประกอบอาชีพค้าขายพัฒนา เมื่อเทียบกับคนไทยโดยทั่วไป ข้าราชการมีความเข้าใจว่าชาวไทยมุสลิม ไม่สนใจต่อการศึกษาเล่า

เรียนระดับสูง ๆ ขึ้นไป ไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการศึกษา เพื่อความเจริญก้าวหน้าของตน นักการเมืองบางคนผู้ไม่หวังดี แกล้งตีความหมายของหลักศรัทธาและหลักปฏิบัติของศาสนาอิสลามในทางที่ผิด เพื่อผลประโยชน์ของตนและทำให้ชาวไทยมุสลิมเกิดความไม่เข้าใจต่อหลักศาสนาที่แท้จริง ก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งขึ้นในสังคม

8) การขัดผลประโยชน์

ผู้มีอิทธิพล ผู้ค้าเสพติด ผู้ค้าของเถื่อน และกลุ่มที่ทำผิดกฎหมายไม่ชอบนโยบายของรัฐบาลปัจจุบัน ซึ่งเป็นนโยบายที่ทำให้กลุ่มดังกล่าวต้องสูญเสียรายได้ ไม่มีช่องทางดำเนินการกิจการ นอกจากนี้ น่าจะมาจากการหันหลังซึ่งกันและกัน และความอิจฉาริษยาซึ่งกันและกัน และผู้เสียผลประโยชน์มีดังต่อไปนี้

- เจ้าหน้าที่รัฐที่สูญเสียผลประโยชน์มักนำไปสู่เหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น
- นักการเมืองในพื้นที่ที่สูญเสียผลประโยชน์มักนำไปสู่เหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น
- ผู้นำท้องถิ่นหรือผู้มีอิทธิพลในพื้นที่ที่สูญเสียผลประโยชน์มักนำไปสู่เหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น
- กลุ่มขบวนการค้ายาเสพติดที่สูญเสียผลประโยชน์มักนำไปสู่เหตุการณ์ร้ายแรงขึ้น

ฯลฯ

9) กลุ่มวัยรุ่นที่ไม่มียานพาหนะต้องการค่าจ้าง

กลุ่มวัยรุ่นชาวไทยมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะยากจน ไม่มีงานทำ ไม่ได้รับการศึกษา โดยบางคนส่วนใหญ่ติดยาเสพติด เมื่อมีบุคคลที่ต้องการจ้างให้ทำอะไรที่ให้ค่าตอบแทนสูงก็มักไม่ปฏิเสธ และไม่คำนึงถึงความถูกต้องทั้งหลักการศาสนาและกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นการรับจ้างทำลายป้ายบนทางหลวง เผาโรงเรียน ทำร้ายข้าราชการครู ทำร้ายข้าราชการทหารตำรวจ และทำร้ายประชาชนผู้บริสุทธิ์ และไม่คำนึงว่าผู้ที่จ้างนั้นเป็นใคร มีจุดประสงค์อะไร

10) การประเมินสถานการณ์อย่างผิดพลาดของรัฐ

ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ายานโยบายและแนวทางการแก้ไขปัญหาความไม่สงบของรัฐบาลไทยรักไทยในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา มักใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา และทำให้เกิดความสูญเสียมากมาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนผู้บริสุทธิ์ ซึ่งสิ่งที่เกิดขึ้นเป็นประจักษ์พยานต่อผลงานต้องกลายมาเป็นเงื่อนไขที่รัฐบาลไม่อาจจัดฟันไปได้ ดังนั้นทางนายกรัฐมนตรีต้องรับผิดชอบต่อความล้มเหลวในการแก้ปัญหาในสามจังหวัดชายแดนดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้

จุดกำเนิดของปัญหาเริ่มบานปลายและรุนแรงมากขึ้นเมื่อ พ.ต.ท.ทักษิณดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อปี 2544 ซึ่งเมื่อศึกษาวิธีการแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ของท่านนั้น มีแต่ความเรียบร้อยดี คือการเรียกผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติไปสอบถามว่า “ไอ้โจรกระจอก 30-40 คน ที่มีอยู่ใน 3 จังหวัดนั้นจะหมดไปภายในกี่วัน ก็เดือน” สม.ตร.ขณะนั้น รับคำว่าไม่เกิน 6 เดือนก็จะหมดสิ้นไป โดยมีเงื่อนไขว่าจะต้องถอนทหารออก และให้ตำรวจดำเนินการแต่ฝ่ายเดียว ดังนั้น กระบวนการจัดการกับปัญหาโจรใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ถูกกำหนดขึ้น โดยส่งตำรวจสืบสวน มือปราบ ขึ้นหนึ่งจากนครบาล จากสอบสวนกลางไปยังภาคใต้ โดยตั้งรางวัลให้กับผู้อาสาลงไปแก้ปัญหว่า จะให้ตำแหน่งที่สูงขึ้น แต่หากอ่อนอาวูโส ก็จะไม่ส่งเสริมให้ได้มีตำแหน่งที่เรียกว่า “ฟาสแทร็ก”

สารพัดวิธีการที่ตำรวจจากส่วนกลางใช้ในการสืบสวนปราบปรามกลุ่ม “โจรกระจอก” กลายเป็นที่มาของคำร่ำลือถึงการอุ้มฆ่า ซึ่งยังไม่มีฝ่ายไหนพิสูจน์ให้เห็นความชัดเจนได้ และคำร่ำลือนี้เองที่ทำให้กลุ่มโจรที่ว่ามีอยู่ 30-40 คนได้เติบโตใหญ่ขึ้นจากสิบเป็นร้อย จากร้อยเป็นพัน จากพันเป็นหมื่น (เมื่อรวมแนวร่วมเข้าไป) จนกระทั่งปัจจุบันนี้อาจจะเป็นหลักแสนแล้วก็ได้

เมื่อเกิดคดียปล้นอาวุธปืนรัฐได้ส่งนายตำรวจจากส่วนกลางเพิ่มมากขึ้น กระทั่งมีการแข่งขันกันทำงาน จนเกิดแรงกดดันมากขึ้น ผู้ต้องสงสัยจำนวนมากถูกจับกุมและหายตัวไป ซึ่งมีคำร่ำลือกันว่าหายไปในร้อยคน แต่รัฐมนตรีมหาดไทยปฏิเสธ และบอกว่ามีเพียง 27 รายเท่านั้น

เมื่อมีการจับกุมนายมักดา อารง กับพวก 5 คน ฐานร่วมกันปล้นอาวุธปืนค่ายกองพันพัฒนาที่ 4 โดยทีมงานนายตำรวจชั้นผู้ใหญ่ที่คุมอำนาจตำรวจทั่วประเทศอยู่ในขณะนี้ มีการนำไปแถลงข่าวการรับสารภาพต่อสื่อมวลชน และมีการขยายผลจับกุมนายอนุพงษ์ พันธชยางกูร กำนันตำบลโต๊ะเต็ง กับพวก แต่แล้วปรากฏในภายหลังจากการเปิดเผยของนายสมชาย นิละไพจิตร ทนายความมุสลิมที่เข้าไปให้การช่วยเหลือในคดีเหล่านั้นว่า “ผู้ต้องหาที่ถูกจับกุมเหล่านั้นถูกทรมานอย่างทารุณ เพื่อบังคับให้รับสารภาพ” จากหนังสือร้องเรียนของทนายสมชาย นิละไพจิตร

ต่อคณะกรรมการการปกครองสภาผู้แทนราษฎรและหน่วยงานที่รับผิดชอบอื่นๆ ได้สร้างปัญหาแก่กลุ่มตำรวจที่ทำได้ สุดท้ายนายสมชายหายสาบสูญไปอย่างไร้ร่องรอยจนถึงขณะนี้

นายตำรวจซึ่งลงมาปฏิบัติภารกิจในพื้นที่ชายแดนภาคใต้ ต่างก็ได้รางวัลตอบแทนจากความเหนื่อยยากครั้งนี้กันถ้วนหน้า แต่...ปัญหาความไม่สงบในภาคใต้ก็ยังคงรุนแรง การแก้ไขยังไม่ตรงจุด นอกจากเปลี่ยน ตัวบุคคล ทำให้ พ.ต.ท.ทักษิณ ต้องยอมให้ทหารเข้ามาร่วมแก้ไขปัญหานี้ ไร้ยางอายกองทัพบกที่ 4 ส่วนหน้า แล้วมาเปลี่ยนเป็นกองอำนวยการเสริมสร้างสันติสุขชายแดนภาคใต้ เปลี่ยนตัวแม่ทัพภาค 4 และผู้บัญชาการตำรวจแล้ว 3-4 ท่าน ปัญหาก็ก็นั่งอยู่ในอาการทรงกับทรุด

เหตุการณ์ที่มีกลุ่มชาวบ้านเข้าโจมตีฐานที่มั่นของเจ้าหน้าที่ใน 3 จังหวัดภาคใต้คือ ปัตตานี ยะลาและ อำเภอสะบ้าย้อย จังหวัดสงขลา จนเสียชีวิตถึง 106 ศพ เมื่อวันที่ 28 เมษายน 2547 เป็นวีรกรรมที่คนทั้งโลกว่าเกิดอะไรขึ้น โดยเฉพาะเหตุการณ์ตายหมู่ที่มีสยิดกรือเซะ จังหวัดปัตตานี ได้เป็นประเด็นละเมิดสิทธิมนุษยชนและเป็นประเด็นข้อข้องใจของโลกมุสลิม ยากที่รัฐจะอธิบายให้กระจ่างได้

ถ้าร้ายเหตุการณ์เมื่อ 25 ตุลาคม 2547 ที่ทหารและตำรวจสลายการชุมนุมหน้าสถานีตำรวจภูธรอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส ชาวบ้านถูกระสุนปืนตายหน้าสถานีตำรวจ 5 ศพ ที่โรงพยาบาล 1 ศพ และดาบระหว่างขนย้ายด้วยรถบรรทุกทหารอีก 78 ศพ ข้างเดิมปัญหาให้รุนแรงขึ้นไปอีก จากปัญหาภายในได้ขยายตัวไปเป็นปัญหาที่ทั่วโลกหันมาให้ความสนใจการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ภาพจน์ของรัฐบาลในด้านสิทธิมนุษยชนเป็นลบพล ดร.วันกาเดร์ จะหามานหัวหน้าเบอร์ชาตุ เสนอขอเจรจาและจะกลับมาแก้ไขปัญหานี้หากรัฐบาลให้โอกาส แต่ข้อเสนอของวันกาเดร์ ที่อ่อนด้อยในการให้ภาษาไทย จากการให้สัมภาษณ์ผู้สื่อข่าว บีบีซี ทำให้เข้าใจไปอย่างผิดๆ รัฐบาลจึงปฏิเสธที่จะรับฟังข้อเสนอใดๆของวันกาเดร์

3. แนวทางการแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

จากการสัมภาษณ์กลุ่มถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ สามารถสังเคราะห์ผลของการสัมภาษณ์ได้ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนร้อยละของแนวทางการแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

แนวทางการแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบ	จำนวน (n=150)	ร้อยละ
1) ยึดหลักกระแสพระราชดำรัสของในหลวง	63	22.74
2) ให้ประชาชนเชื่อมั่นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ	55	19.86
3) ต้องยกเลิกระบบทหารนำการเมือง กฎอัยการศึก และ พรก. ภาวะฉุกเฉิน	51	18.41
4) ให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตปกครองพิเศษ	38	13.72
5) ต้องสร้างความปลอดภัยและยุติธรรมรุนแรง	27	9.75
6) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	23	8.30
7) คัดเลือกข้าราชการในพื้นที่และมีคุณธรรมจริยธรรม	20	7.22

สำหรับรายละเอียดการให้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์กลุ่มประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีดังนี้

1) ยึดหลักกระแสพระราชดำรัสของในหลวง

ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาคาความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนทุกหน่วยงานและทุกคนควรต้องยึดถือและน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมาใช้ในการแก้ปัญหา ซึ่งเจ้าหน้าที่จะต้องใช้แนวทางสันติวิธีในการแก้ปัญหาและน้อมนำพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า "เข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา มาใช้อย่างจริงจังเพื่อจะทำให้สถานการณ์ยุติลง โดยเร็วที่สุด" เป็นหลักยึดในการแก้ไขปัญหาคา โดยส่งเสริมให้ทุกฝ่ายร่วมมือกัน และใช้ความจริงใจในการแก้ปัญหา

2) ให้ประชาชนเชื่อมั่นเกี่ยวกับนโยบายของรัฐ

การแก้ปัญหาความไม่สงบที่ผ่านมาของรัฐบาลมีลักษณะของการพูดตรงข้ามกับการกระทำมาโดยตลอด ประชาชนต้องการให้สร้างความเชื่อมั่นให้ประชาชน ทำให้ประชาชนเกิดความเชื่อถือ และทำสัญญากับประชาชนให้เกิดความมั่นใจในตัวรัฐว่าสามารถแก้ปัญหาภาคใต้ได้

รัฐต้องมีการรู้ข้อมูลภาคใต้ที่เป็นจริงที่สุดจึงจะสามารถแก้ปัญหาภาคใต้ได้ รัฐควรมีแนวทางในการแก้ปัญหาการศึกษา การว่างงานและความยากจนของประชาชน แก้ปัญหาภาคประชาชนให้ทั่วถึงโดยไม่แบ่งชนชั้นกัน พิจารณาแนวทางในการแก้ปัญหาอำนาจข้าราชการ ข้าราชการมักใช้อำนาจที่อยู่ในมือ กดขี่ประชาชน รวมทั้งมีการตรวจสอบการบริหารงบประมาณ หน่วยงาน อบต. องค์การบริหารส่วนตำบล ให้มีความชัดเจนมากกว่านี้

รัฐบาลควรยกเลิกการใช้พระราชกำหนด (พ.ร.ก. ชุกเฉิน) ที่ไม่เคยสร้างความยุติธรรมให้กับกลุ่มประชาชน ทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนมากกว่าความสงบ

รัฐบาลควรยึดแนวทางในการแก้ปัญหาจากคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ดีกว่าที่จะยกเลิกโดยเปล่าประโยชน์ รัฐบาลจะต้องประกาศนโยบายออกมาให้ชัดเจนและเป็นที่เข้าใจกัน

การแก้ปัญหาภาคใต้ของรัฐบาลที่ผ่านมายังไม่ทั่วถึง งบประมาณที่ทุ่มลงมาในพื้นที่ก็ไม่ถึงมือประชาชน คนของรัฐบาลที่ลงมาแก้ปัญหาไม่มีความโปร่งใส เห็นได้ชัดว่ารัฐบาลทำงานแบบขอผ่าน ไม่มีความจริงใจให้ประชาชนเลย แล้วประชาชนจะให้ความไว้วางใจต่อไปได้อย่างไร

รัฐบาลชุดใหม่ควรพิจารณาระบบ คอบต. เชื่อว่าระบบ คอบต. สามารถแก้ปัญหาที่ยังคงเป็นปริศนาอยู่ให้คลี่คลายได้ รัฐบาลชุดใหม่ต้องไม่ลืมแนวทาง เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาใช้ควบคู่กับระบบ คอบต. แล้วบ้านเมืองจะอยู่อย่างมีความสุข อีกทั้งประชาชนไทยในสามจังหวัดอาจะอยู่อย่างมีความสุข เพราะระบบ คอบต. ไม่มีใครได้ ไม่มีใครเสีย บางปัญหาที่เป็นปัญหายู่อาจจะไม่เกิดขึ้นและสามารถแก้ปัญหาได้

นโยบายของรัฐบาลจะต้องเน้นการส่งเสริมกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มาก โดยเฉพาะในการการบริหารงบประมาณ และมีบทบาทในการพัฒนาและแก้ปัญหาทุกด้านในระดับจังหวัด ในรูปแบบที่ปรึกษาของคณะกรรมการต่างๆ ให้ฟังเสียงของประชาชนให้มากอย่าคิดเองทำเอง พยายามใช้นโยบายในลักษณะการปลูกฝังจริยธรรมคุณธรรมให้กับเยาวชนหรือคนรุ่นใหม่ และขอให้เน้นทางด้านการศึกษา ทำอย่างไรที่จะให้มีการจัดการศึกษาที่เป็นความต้องการของชุมชน ส่งเสริมความรู้ท้องถิ่นให้เป็นที่ยอมรับมากกว่าความรู้ในตำราวิชาการ เพื่อไม่ให้คนในท้องถิ่นออกไปจากท้องถิ่นของตนเอง

ส่วนนโยบายเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องให้หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านศาสนาและวัฒนธรรมเข้ามาส่งเสริมจริยธรรม กล่าวคือถ้าในศาสนาพุทธให้มีการฟื้นฟูโรงเรียนศาสนาในวันอาทิตย์ ส่วนโรงเรียนตาดีกาควรเน้นการมีส่วนร่วมระหว่างองค์กรศาสนากับองค์กรโรงเรียนตาดีกาให้มีความเข้มข้นมากกว่านี้

หลักสำคัญของนโยบายจะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง ส่วนการพัฒนา ประชาชนจะต้องเป็นแกนนำโดยมีภาคีร่วมที่เป็นหน่วยงานราชการและองค์กรภาคเอกชน ส่วนนโยบายที่สำคัญจะต้องมีการทบทวนทุกด้านโดยเฉพาะทางด้านการศึกษาที่ให้มีรูปแบบที่ชัดเจน สำหรับนโยบายเฉพาะของพื้นที่ทางด้านศาสนาและวัฒนธรรมควรมีกระบวนการที่ชัดเจน ดังนั้นจะต้องสอบถามความคิดเห็นของประชาชนโดยทั่วไปก่อน ไม่ใช่อยู่ๆ ก็ตั้งไม่เช่นนั้นก็จะเป็โครงการเดิมอีกโดยที่ประชาชนไม่มีส่วนร่วมในการคิด

รัฐควรลดความรุนแรงลง เพราะตลอดระยะเวลา 5 ปีกับการแก้ปัญหาของรัฐบาลชุดนี้ ไม่มีความคืบหน้าอะไรเลยและรวมไปถึงเรื่องการใช้งบประมาณมาจำนวนมากในการส่งกองกำลังลงมา แต่ก็ไม่ได้ทำให้สถานการณ์ที่รุนแรงอยู่ลดลงไปหรือคลี่คลายไปในทางที่ดีเลย รัฐจะต้องเน้นในเรื่องการแก้ไขปัญหามากยิ่งขึ้นและมีนโยบายเป็นรูปธรรม และเห็นผลในระยะยาว ควรที่จะเน้นเรื่องการศึกษา เพราะการศึกษาอาจจะเป็นตัวขับเคลื่อนและการแก้ไขปัญหได้ในระยะยาว

ควรลดบทบาทของทหารแล้วให้ความสำคัญกับบทบาทของภาคประชาชน เพราะปัญหาที่เกิดขึ้นอาจจะเป็เพราะว่ารัฐบาลนำทหารลงมาเพื่อแก้ปัญหา แต่ถึงในขณะนี้ยังไม่สามารถแก้ไขปัญหได้เลย โดยอยากให้มึนโยบายมาเลยว่า ทหารที่จะลงมาในพื้นที่นั้น จะต้องมีความเข้าใจถึงปัญหา และความเป็นอยู่ของคนในพื้นที่เสียก่อน

เน้นบทบาทการทำงานของกอส. ให้มากขึ้น เพราะ กอส.เปรียบเสมือนตัวประสานระหว่างประชาชนกับภาครัฐ และเมื่อทางกอส.ทำงานไป แต่ทางรัฐบาลกลับปฏิเสธ นั่นก็หมายถึงว่ารัฐบาลทำงานแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นนั้นไม่จริงจัง และเหมือนตั้งกอส.มาเพื่อบังหน้าเพื่อที่จะให้เห็นว่ารัฐบาลให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นอยู่ และอยากให้รัฐบาลชุดใหม่ ได้มีการประสานงานกับทางกอส.ต่อไป เพราะกว่ากอส.จะเข้ากับประชาชนได้นั้นต้องใช้เวลาาน

รัฐไม่ควรใช้ความรุนแรงมาเป็นตัวแก้ปัญหา โดยอยากให้ทางรัฐบาลนำระบบเข้าใจ เข้าถึง พัฒนา มาใช้เพราะ คนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้นั้นเป็นกลุ่มคนที่หลากหลายทางวัฒนธรรม และอยากให้มีการพัฒนาเรื่องการศึกษา ซึ่งระบบการศึกษาของคนในพื้นที่นั้นมี 2 อย่างคือโรงเรียนสายสามัญและโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา โดยอยากให้ทางรัฐบาลชุดใหม่ได้ลง

มาดว่ามีการเรียนการสอนอย่างไร โดยที่รัฐบาลต้องให้ความสำคัญกับเรื่องของการศึกษามากเป็นพิเศษ เพราะการศึกษาเป็นพื้นฐานและสามารถพัฒนาคน โดยการศึกษาเปรียบเสมือนแสงไฟที่ส่องทางนำให้กับคน และถ้าเรามีการศึกษามากขึ้นการที่จะถูกชักจูงไปในทางที่ผิดนั้นคงเป็นไปได้ไม่ได้

3) ต้องยกเลิกระบบทหารนำการเมือง กฎอัยการศึก และ พรก. ภาวะฉุกเฉิน

เมื่อ พ.ศ. ๒๕๓๖ เป็นนายกรัฐมนตรีสมัยที่สอง ปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็ยังคงเป็นปัญหาใหญ่ ถึงแม้ว่ารัฐจะตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ(กอส.) ก็ตาม แต่ส่วนใหญ่ข้อเสนอแนะของ กอส. รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญ และนำไปพิจารณาปฏิบัติมากนัก ปัญหาที่ยังคงวนเวียนอยู่ที่เดิม

รัฐหันมาแก้ปัญหาโดยการประกาศใช้กฎอัยการศึกและ พรก.การบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน จากกฎหมายทั้งสองฉบับทำให้ข้าราชการพลเรือน ตำรวจและทหาร สามารถจะปฏิบัติการตรวจค้นจับกุมผู้ต้องสงสัยได้โดยไม่ต้องอาศัยกฎหมายรัฐธรรมนูญ และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มีการพูดกันว่าผู้ว่าราชการสีโอทั้งสามจังหวัดแข่งกันทำงานจนตัวเป็นเกลียว กัดฟันและจับกุม จนมีผู้เข้ามาขอตัวจำนวนมากมาย แล้วถูกส่งเข้าอบรมหลักสูตรวิวัฒน์พลเมืองเป็นจำนวนมาก ทำให้มองไปว่าการใช้กฎอัยการศึกและ พรก.ในสถานการณ์ฉุกเฉินได้ผลดีเข้าตารัฐบาล จึงไม่อาจจะยกเลิกกฎหมายทั้งสองนั้นได้แม้แต่วันเดียว แต่ความจริงเป็นเพียงการสร้างภาพของฝ่ายปกครองในมหาดไทยเท่านั้น เพราะคนที่ถูกกักตัวเข้ามอบตัวนั้นส่วนมากเป็นชาวบ้าน ที่ไม่ได้เกี่ยวข้องกับใคร ๆ ขบวนการก่อการร้าย เป็นเพียงตัวประกอบในการแสดงที่ถูกกำหนดขึ้นโดยข้าราชการมหาดไทยเท่านั้น

พฤติการณ์ดังกล่าวเป็นที่ทราบกันดีในหมู่บ้าน ชาวบ้านบางคนถูกกักตัว ผู้ใหญ่บ้านหรือไม่ก็นายอำเภอหลอกให้ไปต้อนรับรัฐมนตรี บ้าง ก็ถูกหลอกไปประชุมสัมมนาบ้าง แต่เมื่อถึงสถานที่นั้นดหมาย กลับกลายเป็นผู้เข้ามาขอตัวและแสดงความบริสุทธิ์ เป็นที่แค้นเคืองแก่ชาวบ้านบางคนบางกลุ่ม โดยเฉพาะผู้นำทางศาสนาและผู้นำชุมชนที่เข้าร่วมจากการแสดงโดยไม่ได้ตั้งใจ เมื่อเกิดเป็นข่าวในสื่อมวลชน เหล่าผู้กำกับการแสดง ต่างก็แก้ตัวกันพลวัน ประจานกันไปทั่วประเทศ

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน 2548 ได้กลายเป็นเครื่องมือของเจ้าหน้าที่รัฐในพื้นที่ สร้างความชอบธรรมในการตรวจค้นจับกุม ผู้ต้อง

สงสัยโดยไม่ต้องผ่านความเห็นชอบจากศาลตามกฎหมายรัฐธรรมนูญและกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำให้ข้าราชการได้ใช้กฎหมายดังกล่าวสร้างผลงานด้วยการจับตัวบุคคลต้องสงสัยไว้ทำการสอบสวนเท่าที่จำเป็น 7 วัน แล้วนำตัวไปฝากอบรมวิวัฒน์พลเมืองตามค่ายทหารจังหวัดต่างๆ บางคนเป็นผู้ใหญ่บ้าน ประธานอบต. บางคนเป็นโต๊ะอิหม่ามหรือผู้นำศาสนา เท่ากับเป็นการทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และทำลายศรัทธาของประชาชน ที่มีต่อรัฐอย่างต่อเนื่อง

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นทำให้ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ต่างให้แนวคิดว่ารัฐควรมีการยกเลิกกฎอัยการศึกและพระราชกำหนดบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน 2548 โดยให้เหตุผลเพิ่มเติมดังนี้

- พระราชกำหนด (พ.ร.ก.ฉุกเฉิน)และกฎอัยการศึกนั้นเป็นสัญญาณที่ไม่ดีกับการแก้ปัญหาอยู่แล้ว หากไม่ยกเลิกก็ควรจะแก้ไขให้มันส่งผลดีต่อกระบวนการแก้ปัญหาจะดีกว่า ถ้าคิดว่าถ้าใช้พระราชกำหนดฉบับนี้แล้วแก้ปัญหาได้ก็ไม่ใช่ไร แต่ถ้ามีการปรับให้มันดีขึ้นเพื่อให้ส่งผลดีต่อกระบวนการยุติธรรมก็น่าจะส่งผลดี อีกทั้งร่าง กอส.ฉบับที่ 3 ซึ่งกำลังออกมา ก็น่าจะนำไปใช้ในกระบวนการแก้ปัญหาในระยะยาวได้ เพียงแต่นำเสนอออกไปแล้วทางรัฐบาลชุดใหม่จะเห็นด้วยหรือไม่เท่านั้นเอง

- สิ่งที่รัฐต้องคำนึงถึงการแก้ไขปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้คือ การแก้ไขปรับปรุงนโยบายและยุทธศาสตร์การแก้ปัญหา ที่ผ่านมารัฐบาลล้มเหลวในเชิงนโยบายและยุทธศาสตร์ ไม่มีความชัดเจน คลุมเครือ และไม่เป็นระบบ แต่ตรงกันข้าม ในระดับผู้ปฏิบัติกลับมีการปรับตัวค่อนข้างดีขึ้น จากเมื่อก่อนที่มีการปฏิบัติการที่ให้ความสำคัญรุนแรงเป็นหลัก แต่ปัจจุบันมีแนวโน้มของการให้ความสำคัญมาปรับใช้ในการทำงาน ซึ่งนับว่าเป็นสัญญาณที่ดี

- การประกาศใช้ พ.ร.ก.ฉุกเฉิน สร้างปัญหาในกระบวนการยุติธรรม ไม่ควรจะมีต่อไปหรือควรแก้ไขอย่างไร รัฐจะต้องนำแนวทางการแก้ไขปัญหามาจากคณะกรรมการอิสระเพื่อความสมานฉันท์แห่งชาติ (กอส.) ไปใช้ เพราะแนวทางการแก้ไขปัญหของกอส.นั้นได้ผล และความต่อเนื่องมากที่สุด

- รัฐควรเน้นแนวนโยบายการสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นกับการแก้ปัญหาทุกกระบวนการ และควรรหาแนวทางยกเลิก พ.ร.ก. ฉุกเฉินและกฎอัยการศึก ก่อนจะหาแนวทางหรือ พันธะสัญญาใหม่ ที่จะใช้แก้ปัญหา 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้

- การแก้ปัญหาภาคใต้ของรัฐล้มเหลวโดยสิ้นเชิง โดยเฉพาะในแง่ของการให้ความสำคัญเป็นธรรม แนวทางสันติวิธีที่ใช้ก็เป็นเพียงการสร้างภาพเท่านั้น ความรุนแรงยังเกิดขึ้น

มากมาย สิ่งแรกที่ต้องทำคือการยกเลิก พ.ร.ก.ฉุกเฉิน ยกเลิกกฎอัยการศึก นำแนวทางสันติวิธีที่แท้จริงมาเป็นหลักการในการแก้ปัญหา ที่ผ่านมามันดูเหมือนเกิดสถานการณ์ทางการเมือง นักการเมืองผู้มีอำนาจในพื้นที่ยังสามารถกระทำการบางอย่างได้ในขณะที่สภาพบ้านเมืองยังคงอยู่ในภาวะคับขัน

■ การแก้ปัญหาของรัฐไม่สามารถทำให้สถานการณ์ความไม่สงบที่เกิดขึ้นในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ดีขึ้นแต่อย่างใด มีหน้าซ้ำสถานการณ์ความรุนแรงแบบวันต่อวันก็ยังคงเกิดขึ้นแทบทุกวัน โดยเฉพาะการส่งกองกำลังทหารเป็นจำนวนมากเข้ามาดูแลความสงบเรียบร้อยก็ยังไม่สามารถควบคุมเหตุการณ์ได้ เพียงแต่ระงับได้ในบางส่วนเท่านั้น ทั้งที่ควรจะต้องดีขึ้น หากเทียบกับจำนวนกองกำลังที่ถูกส่งลงมาทำงานในพื้นที่

4) ให้จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตปกครองพิเศษ

ประชาชนในสามจังหวัดภาคใต้เห็นด้วยกับแนวความคิดของ พล.อ.ชวลิต ยงใจยุทธ ที่เสนอให้ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นเขตปกครองพิเศษ เพราะการจัดรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดูแลและพัฒนาให้เหมาะสมในแต่ละพื้นที่ต่าง ๆ ได้ ซึ่งตามรัฐธรรมนูญสูงสุดมีจุดมุ่งหมาย คือ การเป็นมหานครเช่นเดียวกับกรุงเทพฯ ซึ่งอาจมีการเปิดโอกาสให้มีการเลือกตั้งผู้ว่าราชการจังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส เหมือนกับกรุงเทพมหานคร อยู่ขึ้นกับขนาดของ ถ้ามีความเจริญและความพร้อมด้านต่าง ๆ เหมือนกรุงเทพฯ ก็อาจจะยกระดับเป็นมหานครขึ้นได้ ซึ่งปัจจุบันกรุงเทพฯ มีการปกครองไม่เหมือนจังหวัดอื่น ๆ

5) ด้านการสร้างความปลอดภัย และยุติความรุนแรง

ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างความปลอดภัย และยุติความรุนแรงจากการที่ได้ศึกษาเอกสาร ดังนี้

■ ด้านการสืบสวนสอบสวน การปฏิบัติต่อผู้ต้องหาและผู้ต้องหาต้อง ให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด โปร่งใส ใช้วิธีการทางนิติวิทยาศาสตร์เท่าที่ทำได้ ห้ามใช้วิธีการใดๆ ที่ไม่ถูกต้องโดยเด็ดขาด

■ การใช้กำลังตำรวจ และส่วนราชการอื่นจากส่วนกลางในการไป จับกุม สืบสวนและสอบสวน ในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ต้องประสานงานกับผู้บัญชาการตำรวจภูธรภาค ๙ และผู้ว่าราชการจังหวัดอย่างใกล้ชิด

- ปรับเปลี่ยนบุคลากรของรัฐที่ทำงานในพื้นที่ที่เป็นปัญหาหรืออาจก่อให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ถูกต้องกับประชาชน

- ยกเลิกกฎอัยการศึกอย่างมีขั้นตอน และในพื้นที่ที่ยังมีการประกาศใช้กฎอัยการศึก มาตรการต่างๆ ตามกฎอัยการศึก ต้องบังคับใช้อย่างจำกัดและมีหลักเกณฑ์ที่โปร่งใส โดยฝ่ายทหารจะต้องดำเนินการร่วมกับฝ่ายปกครองและตำรวจอย่างใกล้ชิด

- ส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกำลังประชาชนอาสาสมัครป้องกันตนเอง และการเสริมกำลังเจ้าหน้าที่เข้าไปในพื้นที่ ให้เป็นไปเพื่อคุ้มครองประชาชนเป็นหลัก

- ทำความชัดเจนในคดีที่เกี่ยวข้องกับปัญหาจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่สาธารณชนให้ความสนใจ เช่น กรณีนายสมชาย นีละไพจิตร ทนายความที่หายตัวไป และ คดีนายมะกะตาบกับพวก ตกเป็นผู้ต้องหาในคดีปล้นปืน และวางเพลิงเผาทรัพย์สิน ส่วนคดีกำนันอนุพงศ์ พันธะยางกูร ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษและกรมคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพรับผิดชอบดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

- เหยื่อที่เสียชีวิตหรือบาดเจ็บจากความรุนแรงไม่ว่าจะเป็นประชาชนหรือเจ้าหน้าที่จะได้รับการชดเชยค่าเสียหาย

- ปฏิบัติต่อผู้กระทำความผิด ผู้ที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดและแนวร่วมที่หลงผิดอย่างเพื่อนร่วมชาติ โดยมีมาตรการให้กลับมามีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างปกติสุข ด้วยการใช้กระบวนการทางกฎหมายเป็นพื้นฐานในการแก้ปัญหา และพิจารณาออกกฎหมายนิโทษกรรมที่เหมาะสมกับผู้กระทำความผิดต่อไป

6) ด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแก้ปัญหาความสงบโดยการส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมจากการที่ได้ศึกษาเอกสาร ดังนี้

- ส่งเสริมการจัดการการศึกษาศาสนาทั้งพุทธ อิสลาม และศาสนาอื่นๆ ที่สอดคล้องกับหลักศาสนาที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

- ส่งเสริมสถาบันการศึกษา เช่น ปอเนาะ และตาดีกา ทั้งในด้านวิชาการ พัฒนาอาชีพ และคุณภาพชีวิต ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน และหลักสูตรพื้นฐานของประเทศ

- พัฒนาศักยภาพของจังหวัดชายแดนภาคใต้ ซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางอารยธรรมในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ให้เป็นศูนย์กลางการศึกษาอิสลามระดับอุดมศึกษาในภูมิภาค

- ส่งเสริมอัตลักษณ์ของวัฒนธรรมท้องถิ่น และการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข ภายใต้รัฐธรรมนูญ
- ส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่ในพื้นที่ มีความรู้ ความเข้าใจ และเจตคติที่ดี และให้มีการออกแบบสำนักงานรัฐมนตรีว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการในการปฏิบัติราชการที่ดีเพิ่มเติม ให้เหมาะสมกับจังหวัดชายแดนภาคใต้
- เสริมสร้างสายสัมพันธ์อันเข้มแข็งระหว่างประชาชนในจังหวัดภาคใต้กับคนในภาคอื่นๆ ของประเทศ
- ส่งเสริมการพัฒนาที่เป็นการเพิ่มศักยภาพ และสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา โดยให้มีกลไกอย่างเป็นรูปธรรม ด้วยการรับฟังความเห็นจากประชาชน ในการดำเนินการตามแผนพัฒนาด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และด้านความมั่นคง ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และมีการจัดสรรงบประมาณจากภาครัฐอย่างเหมาะสม
- ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกในการไปทำงานในประเทศเพื่อนบ้านของประชาชนในจังหวัดชายแดนภาคใต้

7) คัดเลือกข้าราชการในพื้นที่และมีคุณธรรมจริยธรรม

รัฐต้องคัดเลือกข้าราชการที่มีความรู้ความสามารถ มีจิตใจบริสุทธิ์ดีงาม และเข้าใจวัฒนธรรมประเพณีมาปฏิบัติหน้าที่ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ไม่ใช่ส่งข้าราชการที่ทำผิดวินัยจากที่อื่นมาทำงาน เพราะผู้ที่มีปัญหาจากที่อื่นย่อมมาสร้างปัญหา ต้องดำเนินการจัดการกับข้าราชการในพื้นที่ที่ไม่เข้าใจวัฒนธรรม ไม่เข้าใจประชาชนในพื้นที่ และมีอคติกับประชาชนในพื้นที่ออกจากสามจังหวัดชายแดนภาคใต้อย่างรีบด่วน ต้องมีการควบคุม ดูแล ติดตาม และลงโทษข้าราชการที่มีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ไม่ว่าจะเป็นการกดขี่ข่มเหงประชาชน ทุจริต คุกคามประชาชน มีการเลือกปฏิบัติ เป็นต้น และที่สำคัญควรเปิดโอกาสให้คนในพื้นที่ทุกศาสนาเข้ามาเป็นข้าราชการให้มากที่สุด เพราะมีความเข้าใจวัฒนธรรมและคนในพื้นที่มากกว่า

รัฐต้องทำโครงการพิเศษเกี่ยวกับการบรรจุข้าราชการตำรวจในพื้นที่ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนทุกหมู่บ้านเข้าศึกษาในโรงเรียนพลตำรวจ และให้ประชาชนทุกตำบลหรือทุกอำเภอเข้าศึกษาในโรงเรียนนายร้อยตำรวจ เมื่อจบมาแล้วให้บรรจุในพื้นที่บ้านเกิดของแต่ละคน โดยรัฐต้อง

ทำทุกปีงบประมาณและให้ทุนการศึกษา มีการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ที่จะทำงานเป็นปลัด ตำบล ปลัดอำเภอ นายอำเภอ และผู้ราชการจังหวัดเป็นประชาชนในพื้นที่

รัฐต้องปฏิบัติงานอย่างมีเหตุผลและมีหลักฐานที่ชัดเจน ไม่ใช่แค่สงสัยก็มีการจับกุม หน้ที่ ทำให้ผู้บริสุทธิ์ต้องติดคุกหลาย ๆ ปี จึงจะรู้ความจริงว่าจับผิดคน ทำให้เสียชื่อเสียง เกียรติยศ และทำให้ครอบครัวเดือดร้อน และหลังจากที่ศาลตัดสินแล้วว่าไม่มีความผิด รัฐควร ต้องชดใช้แก่เขาในทุก ๆ ด้านให้คุ้มค่า เช่น ชีวิตการเป็นอยู่ของคนในครอบครัว ชื่อเสียง เกียรติยศ การสูญเสียอิสรภาพ เป็นต้น